

Vattentjänstplan

Granskningshandling

Typ av dokument

Plan

Beslutat av

Beslutsdatum

xxxx-xx-xx

Diarienummer

2023/455

Dokumentägare

Infrastruktur

Giltighetstid

Tills vidare

Framtagen av

Lisa Chohan Strömner

Reviderad

xxxx-xx-xx

Stenungsunds
kommun

Kontakt

Lisa Chohan Strömner

lisa.chohan-stromner@stenungsund.se

0303 73 28 83

www.stenungsund.se

Innehållsförteckning

Ordlista Vattentjänstplan	5
1. Inledning	7
1.1. Bakgrund	7
1.2. Syfte och mål	8
1.3. Målgrupp.....	8
1.4. Giltighetstid och uppföljning.....	8
1.5. Kopplingar till andra styrande och vägledande dokument	9
2. Lagstiftning rörande vattentjänstplaner	12
2.1 VA-utbyggnad	12
2.2 Skyfallsanalys	12
2.3 Långsiktig planering av kommunens allmänna VA-försörjning.....	12
2.4 Bedömning av betydande miljöpåverkan	12
2.5 Samråd och beslut av vattentjänstplanen	13
3. Metod för framtagande av vattentjänstplanen.....	14
3.1 Arbetsgrupp	14
3.2 Långsiktiga planeringen av den allmänna VA-försörjningen.....	15
3.3 Metod för framtagande av VA-utbyggnadsplan	15
3.4 Metod för framtagande av påverkan på allmänna VA-anläggningar vid skyfall.....	21
4. Långsiktig planering av den allmänna VA-försörjningen.....	23
4.1 Dricksvattenförsörjning	23
4.2 Spillvattenhantering.....	25
4.3 Dagvatten.....	25
4.4 Förnyelseplanering	26
5. VA-utbyggnad.....	27
5.1 VA-planområden.....	27
5.2 Enskilt VA-område	30
5.3 VA-bevakningsområden.....	33
5.4 VA-utredningsområden	38
5.5 VA-utbyggnadsområden	41
5.6 Åtgärder för VA-planområden	43

6. Skyfallsanalys	44
6.1 Generella åtgärder	44
6.2 Avloppspumpstationer	44
6.3 Dagvattenpumpstationer.....	45
7. Bedömning av betydande miljöpåverkan.....	46
8. Samråd och antagande	47

Bilaga 1 Bedömningsmodell för VA-planområden

Bilaga 2 Undersökning av behov av strategisk miljöbedömning

Ordlista Vattentjänstplan

Allmän vattentjänst är tjänster för vattenförsörjning och avlopp där de tillhandahålls genom en allmän VA-anläggning

Allmän VA-anläggning är en anläggning för vatten eller avlopp som kommunen äger eller har rättsligt bestämmande över och som har anordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV). De samlade VA-anläggningarna (för produktion, distribution och omhändertagande) inom en kommuns gränser, för vilka en kommun är huvudman, benämns "den allmänna VA-anläggningen".

Allmän VA-försörjning avser VA-försörjning inom allmänt verksamhetsområde för VA. Allmän VA-försörjning kan även benämnas kommunal VA-försörjning.

Avloppsvatten är samlingsnamn för spillvatten och dagvatten från detaljplanerat område.

Dagvatten är ytligt avrinnande regnvatten och smältvatten.

Enskild VA-försörjning avser VA-försörjning utanför allmänt verksamhetsområde för VA.

Gemensamhetsanläggning är en enskild VA-anläggning som inrättats för två eller flera hushåll/fastigheter gemensamt.

Klimatfaktor är ett värde som används för att ta hänsyn till klimatförändringarnas förväntade påverkan på exempelvis nederbörds mängden. Faktorn har beräknats enligt ett eller flera klimatscenarier och speglar hur mycket kraftigare den undersökta händelsen antas bli i framtiden.

Recipient är ett hav, en sjö eller ett vattendrag som kan ta emot dagvatten, bräddvatten och renat avloppsvatten.

Spillvatten är vatten från hushåll (toalett, bad/dusch, disk och tvätt) och andra verksamheter (industrier, biltvättar och dylikt).

Statusklassning av vattenförekomster innebär att tillståndet i vattenförekomsten bedöms utifrån kriterier och gränsvärden som fastlagts i vattendirektivet. För grundvattenförekomster bedöms kemisk och kvantitativ status (vattentillgång) och för ytvattenförekomster bedöms kemisk och ekologisk status. Målet är att vattenförekomsterna ska uppnå "god status" i samtliga avseenden.

VA är ett samlingsnamn för vatten och avlopp.

VA-huvudman är den som äger en allmän VA-anläggning.

Vattenförekomst är grundvatten- och ytvattenförekomster som är bedömda enligt vattenförvaltningsförordningen. Grundvattenförekomster är grundvattenmagasin där det idag tas ut vatten till fler än 50 personer eller där det bedöms vara möjligt att ta ut mer än 10 m³/d. Ytvattenförekomster är sjöar med en yta större än 0,5 km² eller vattendrag som har ett tillrinningsområde större än 10 km². Vattenförekomster presenteras i den nationella databasen VISS. I databasen finns uppgifter om bland annat statusklassificeringar, miljökvalitetsnormer, riskbedömningar och bedömningar av vattenmiljöproblem.

VA-planområden används i vattentjänstplanen som gemensamt begrepp för de områden med sammanhållen bebyggelse som identifierats i arbetet med vattentjänstplanen. VA-planområden har i Vattentjänstplanen delats upp i följande kategorier:

- *Enskilt VA-område* är ett område med en sådan karaktär att godtagbart omhändertagande av avlopp och tjänligt dricksvatten kan lösas genom enskilda VA anläggningar idag så väl som i framtiden. I områden med enskilt VA är det varje fastighetsägares ansvar att försörjningen av dricksvatten och omhändertagandet av spillvatten och dagvatten fungerar tillfredsställande
- *VA-bevakningsområde* är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som, utifrån den information kommunen har, fungerar tillfredsställande. Om bebyggelsen skulle utökas eller förändras är det dock inte självklart att vatten- och avloppsituationen kommer att fungera tillfredsställande.
- *VA-utredningsområde* är ett område där det finns osäkra parametrar som behöver utredas vidare innan beslut kan fattas kring hur området ska kategoriseras. Det kan bero på stora osäkerheter kopplat till behovet av förändrad VA-försörjning. Det kan även bero på att möjligheten till anslutning med överföringsledning är mycket låg vilket gör att alternativa lösningar behöver utredas vidare.
- *VA-utbyggnadsområde* är ett område som idag har enskild VA-försörjning men som har behov av en förändrad VA-struktur. Hela eller delar av VA-utbyggnadsområdet planeras att införlivas i verksamhetsområde för allmänna dricks- och spillvattentjänster.

Verksamhetsområde är ett av kommunfullmäktige fastställt geografiskt definierat område, inom vilket kommunen är huvudman för vatten- och/eller avloppsförsörjning. Inom verksamhetsområdet gäller kommunal VA-taxa.

Återkomsttid är ett begrepp som används för att beskriva hur pass vanlig eller ovanlig en händelse är. Med en händelses återkomsttid menas att händelsen i genomsnitt inträffar eller överträffas en gång under denna tid.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Vattentjänstplaner är en följd av den lagändring i Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) som trädde i kraft 1 januari 2023. Lagändringen innebär bland annat att alla kommuner i Sverige senast den 1 januari 2024 ska ha tagit fram en vattentjänstplan.

Vattentjänstplanen ska enligt lagtexten innehålla:

"kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. En vattentjänstplan ska också innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall".

Ändringen i LAV innebär bland annat en ökad flexibilitet för kommunerna. Vid bedömningen gällande om det finns behov av en allmän vattentjänst ska, i och med lagförändringen, särskild hänsyn tas till lokala förutsättningar att tillgodose vatten- och avloppsförsörjningen genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Idag är ca 70-75 % av Stenungsunds kommuns invånare anslutna till kommunalt VA vilket innebär att ca 5 400 abonnenter och ca 20 000 fysiska personer försörjs genom de vattenverk och reningsverk med tillhörande ledningsnät som finns i Stenungsunds kommun. Det finns ca 3 200 enskilda avlopp i kommunen.

Stenungsunds kommun tillsammans med Sweco som processledare upprättade en VA-plan under åren 2020-2022. VA-planen består av VA-översikt, VA-policy och VA-handlingsplan där den sistnämnda antogs i kommunfullmäktige 2022-09-08 §139. VA-planens alla delar har varit viktiga underlag i arbetet med denna vattentjänstplan (se vidare beskrivning i kap 3, Metod för framtagande av vattentjänstplanen).

Vattentjänstplanen har tagits fram genom arbetsmöten med arbetsgrupp inom Stenungsunds kommun och med konsultstöd av Sweco som dels processledare och författande av planen.

1.2. Syfte och mål

Huvudsyftet med vattentjänstplanen är att ge förutsättningar för en god och långsiktig planering av Stenungsunds kommuns skyldigheter att ordna allmänna vattentjänster. Den ska även ge berörda möjlighet till insyn och deltagande i processen eftersom den ska samrådats och granskas i likhet med andra kommunal planer. Planen är inte bindande.

Vattentjänstplanen innehåller:

- Kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses, och
- Kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Målet med vattentjänstplanen är att:

- identifierade VA-planområden kategoriseras som enskilt VA-område, VA-bevakningsområde, VA-utredningsområde eller VA-utbyggnadsområde
- risker för den allmänna VA-anläggningen som följd av skyfall identifieras och åtgärder föreslås
- långsiktig planering för behov och åtgärder gällande förbättring av den allmänna VA-anläggningen tydliggörs
- undersökning genomförs om vattentjänstplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan
- allmänheten har fått möjlighet att delta och påverka genom samråd och granskning.

1.3. Målgrupp

Målgrupp för vattentjänstplanen är Stenungsunds kommuninvånare samt politiker och tjänstemän.

1.4. Giltighetstid och uppföljning

Giltighetstiden för vattentjänstplanen är inte tidsbegränsad men kommunfullmäktige ska minst vart fjärde år pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster (Regeringen, 2023). Vattentjänstplanens tidshorisont är 12 år, vilket har bedömts som en rimlig planeringshorisont. Det är även lämpligt att se över den i samband med framtagande av ny översiktsplan.

1.5. Kopplingar till andra styrande och vägledande dokument

Vision 2035

Stenungsund har en politiskt beslutad vision, *Vision 2035*, där det finns två avgörande inriktningar för hur Stenungsund ska vara år 2035.

- Attraktivt och välkomnande
- Ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar utveckling

Stenungsunds vision 2035 innebär att vi år 2035 ska vara ca 35 000 invånare. Ett ökat invånarantal och mer bebyggelse ställer också krav på VA-försörjningen i kommunen. Både för allmän VA-försörjning och för enskild VA-försörjning.

Visionen betonar vikten av att kommunen ska arbeta med ett hållbarhetsperspektiv med de tre dimensionerna social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Genom en hållbar vattenförsörjning i kommunen finns goda möjligheter att uppnå en hållbar utveckling enligt Vision 2035. Kopplingen till Vattentjänstplanen ligger framför allt i den ekologiska dimensionen vilket innebär att Stenungsund värnar om människans långsiktiga fortlevnad, en naturskön miljö samt biologisk mångfald. Stenungsund ska arbeta aktivt för att anpassa samhället efter vad miljön och människornas hälsa tål.

Översiktsplan

En viktig utgångspunkt för vattentjänstplanen är kommunens översiktsplan, som vägleder beslut om mark- och vattenanvändning.

Översiktsplanen handlar om hållbara strategier för allt det som gör Stenungsund till en bra plats att bo på och verka i, nu och i framtiden. Översiktsplaneringen är vägledande för hur den byggda miljön ska utvecklas eller bevaras och hur kommunens mark- och vattenområden bör användas i framtiden.

Översiktsplanen för Stenungsunds kommun antogs 2020 och visar mål, strategier och riktlinjer för hur användningen av mark och vatten ska nyttjas fram till 2035.

En av strategierna i översiktsplanen är att säkerställa och öka färskvattenkapaciteten. Detta ska göras genom att tillgången på färskvatten (råvatten och produktion) stärks, bland annat genom samarbete med Kungälv kommun samt att vattenkvaliteten i ytvattentäkten Stora Hällungen värnas.

En annan av strategierna är att säkerställa god status och kvalitet i kustvatten, sjöar och vattendrag. Havsvattnets kvalitet säkerställs genom medverkan till fortsatt sanering av bebyggelseområden med VA-problem i kustområdet samt åtgärder för att fånga upp närsalter från jordbruksmark.

På kommunens hemsida finns gällande översiktsplan tillgänglig.

Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Västerhavets Vattendistrikt

EU:s vattendirektiv infördes för att långsiktigt säkra en hållbar vattenförvaltning inom EU. I Sverige har vattenmyndigheterna ett utpekat ansvar för att hålla samman vattenförvaltningsarbetet så att vattendistriktens sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten förvaltas på ett hållbart sätt. Vattenmyndigheten i Västerhavets distrikt tar var sjätte år fram ett åtgärdsprogram för Västerhavets vattendistrikt där de pekar på vad Sveriges statliga och kommunala myndigheter behöver göra inom sina respektive ansvarsområden för att följa miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten enligt miljöbalk (1998:808) (MB) 5 kap. och vattenförvaltningsförordningen (2004:660) 6 kap. Kommunerna har fått ansvar för 6 åtgärder i nuvarande förvaltningsprogram:

- Åtgärd 1: Förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande
- Åtgärd 2: Miljötillsyn och prövning
- Åtgärd 3: Dricksvattenskydd
- Åtgärd 4: Fysisk planering enligt plan- och bygglagen
- Åtgärd 5: VA-plan inklusive dagvatten
- Åtgärd 6: Dioxiner från småskalig förbränning

Vattentjänstplanen är en del i åtgärd 5, VA-plan inklusive dagvatten. Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Kommunens skyldighet att ordna med vattentjänster bestäms i §6 i Lagen om allmänna vattentjänster och bestäms bl.a. efter vattenförekomsternas behov av minskad näringstillförsel via enskilda avlopp.

Befintlig strategisk VA-planering

Befintlig VA-plan togs fram under perioden 2020 - 2022 och består av:

-VA-översikt (2021) – beskriver nuvarande VA-försörjning i Stenungsund och redovisar framtida utmaningar och behov.

-VA-policy (KF 2022-02-03 §24)- målbild och tillhörande ställningstaganden för att uppnå en hållbar VA-försörjning.

-VA-handlingsplan (KF 2022-08-08 §139)– redovisar åtgärdsbehov för att uppnå policyns målbild och ställningstaganden (allmän dricks- och spillvattenförsörjning, dagvatten och skyfall samt enskild försörjning) samt VA-utbyggnadsplan. I VA-utbyggnadsplanen identifierades potentiella §6-områden (LAV), så kallade VA-planområden. Denna del har flyttats från handlingsplanen till denna vattentjänstplan och utvecklats i enlighet med den förändrade lagstiftningen.

I samband med att en ny bedömning av VA-planområdena görs i denna vattentjänstplan kommer beslut om att göra de delar av VA-handlingsplanen som berör VA-planområden upphävas i samband med antagande av vattentjänstplanen.

Policy och riktlinjer för små avlopp

I mars 2023 beslutade kommunfullmäktige i Stenungsund att anta policy och riktlinjer för små avlopp för Stenungsund, Tjörn och Orust kommuner.

Policyn och riktlinjen syftar till att skapa en gemensam tolkning av de regler och krav som finns för att skydda människors hälsa och miljön vid provning och tillsyn av små avloppsanläggningar.

Målet med policyn och riktlinjen är att:

- handläggningen ska ske med gemensamma bedömningsgrunder i de tre kommunerna
- ge en ökad tydlighet
- möjliggöra effektivare handläggning
- underlätta för kommuninvånarna att göra ett medvetet och hållbart val av avloppsanläggning

Policyn beskriver övergripande kommunernas förutsättningar, dricksvattensituationen, gällande lagar, bestämmelser och mål samt vilka skyddsnivåer avseende miljö- och hälsoskydd som ska gälla. Den beskriver även hur inventering och tillsyn ska prioriteras. Riktlinjerna beskriver mer ingående hur provning och tillsyn ska utföras för att minska miljöpåverkan från små avlopp genom bland annat kravställning på små avloppsanläggningar.

Klimatanpassningsplan

Klimatanpassningsplanen beslutades 2022 och är ett övergripande dokument vars syfte är att se hur Stenungsunds kommun påverkas av klimatförändringarna genom att identifiera risk- och sårbarheter, belysa olika frågeställningar och effekter såsom vad det innebär med bland annat en höjd havsnivå, ökad nederbörd och varmare temperaturer. I åtgärdsbilagan framhålls identifierade åtgärder som kommunen kan vidta för att minska effekten av klimatförändringarna. Både planen och åtgärderna är ett underlag som beskriver hur Stenungsund kan ta omhand de effekter som kommer ske av klimatförändringarna och visar därmed på möjligheter för ett fortsatt hållbart samhälle och en lokal utvecklingsförmåga för både människor, djur och natur.

En åtgärd i klimatanpassningsplanen var att ta fram en kommunövergripande skyfallskartering. Denna har varit grund till skyfallsanalysen som är gjord för påverkan på VA-anläggningen i Vattentjänstplanen.

Recipientklassning

Kommunen påbörjade under 2022 att ta fram en övergripande recipientklassning som sammanställer den information som finns tillgänglig för recipienterna och vad för hänsyn som behöver visas för varje respektive recipient. Syftet med recipientklassningen var att få en översikt av värdena och känsligheten i kommunens vattenförekomster vilket kan ligga till grund för prioritering av åtgärder kopplat till t.ex. tillsyn av enskilda avlopp, utbyggnad av allmänna vattentjänster m.m.

Recipientklassning har använts i arbetet med Vattentjänstplanen vid bedömning av recipientens känslighet för respektive VA-planområde.

2. Lagstiftning rörande vattentjänstplaner

Föreliggande kapitel beskriver ändringarna i LAV som trädde i kraft 1 januari 2023.

2.1 VA-utbyggnad

Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga bedömning av behovet av nya verksamhetsområden (VA-utbyggnadsplan). Ändringen i LAV innebär bland annat en ökad flexibilitet för kommunerna. Vid bedömningen gällande om det finns behov av en allmän vattentjänst ska i och med lagförändringen särskild hänsyn tas till lokala förutsättningar att tillgodose vatten- och avloppsförsörjningen genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. Bedömningsmodellen bedömer områdets behov men tar även hänsyn till dels möjligheterna att ansluta området till allmänt VA med överföringsledning och dels förutsättningarna för att lösa VA-försörjningen med enskilda anläggningar för varje fastighet eller för flera fastigheter genom en gemensamhetsanläggning.

2.2 Skyfallsanalys

Vattentjänstplanen ska enligt ändringarna i lagen även innehålla en redogörelse för kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning som uppkommer vid skyfall (Regeringen, 2023). Eftersom skyfall kan ha påverkan på samtliga vattentjänster ska hela den allmänna anläggningen studeras.

2.3 Långsiktig planering av kommunens allmänna VA-försörjning

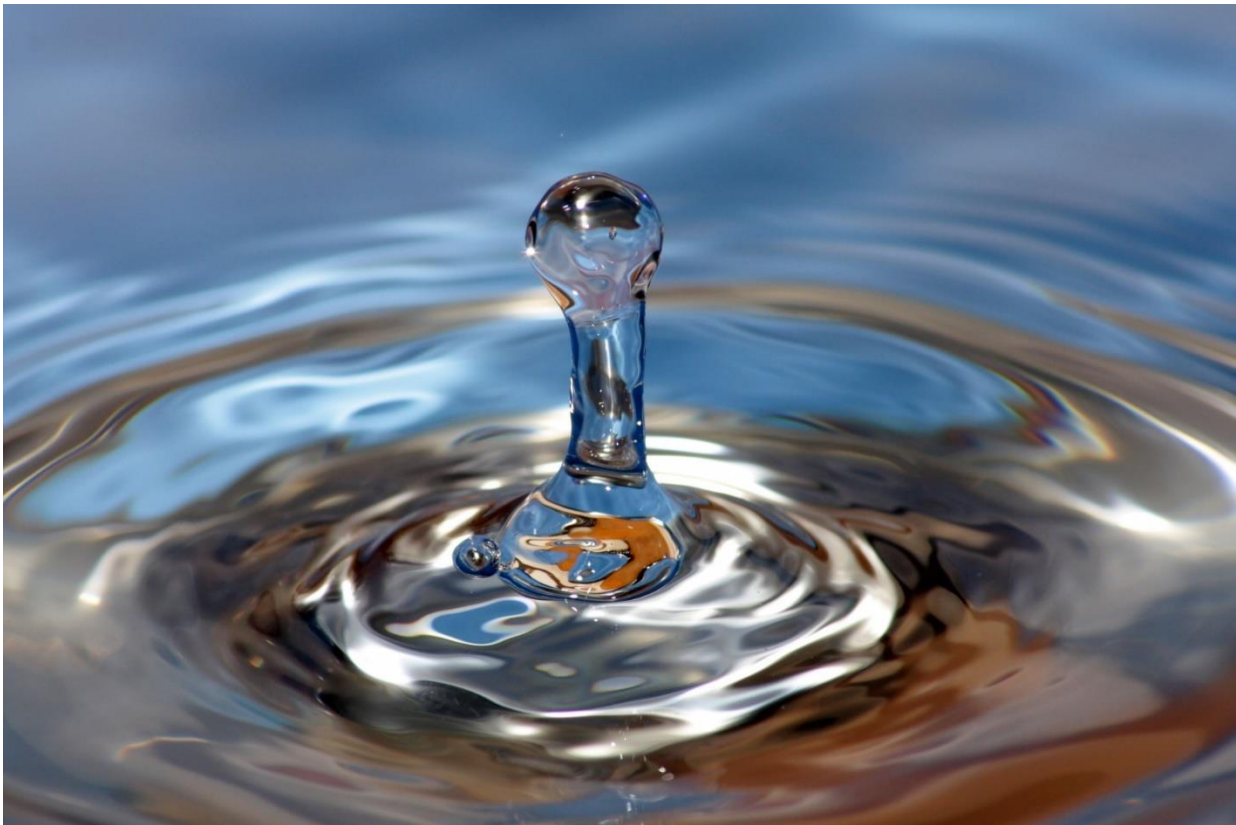
Den långsiktiga planeringen ska omfatta en kortfattad beskrivning av större förändringar, till exempel en ny vattentäkt, nya renings- eller vattenverk eller planerad sammanslagning av flera försörjningsområden. Löpande planering för exempelvis förnyelse och beredskap bör även omnämnas.

2.4 Bedömning av betydande miljöpåverkan

Enligt 6 kap. miljöbalken ska en strategisk miljöbedömning göras för planer som krävs i lag och kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Huruvida en vattentjänstplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan avgörs genom en undersökning i enlighet med kraven i miljöbalken kapitel 6 samt miljöbedömningsförordningen.

2.5 Samråd och beslut av vattentjänstplanen

Vattentjänstplanerna ska samrådask och granskas i likhet med andra kommunala planer. Kommunen ska enligt §6c LAV på lämpligt sätt och i skälig omfattning samråda med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen och ställa ut ett förslag till vattentjänstplan för granskning under minst 4 veckor. Därefter fastställs vattentjänstplanen och beslutas av kommunfullmäktige.

3. Metod för framtagande av vattentjänstplanen

3.1 Arbetsgrupp

Arbetet med vattentjänstplanen har tagits fram med en arbetsgrupp inom samhällsbyggnad med Sweco som processledare och författare. Arbetet har utgått ifrån handlingarna inom VA-planen men underlag har kompletterats och reviderats med de delar som krävs enligt den nya skrivelsen i Lagen om allmänna Vattentjänster.

Deltagande i projektorganisationen har bestått av kompetenser enligt tabell nedan.

Arbetsgrupp		
Lisa Chohan Strömner Strategisk processledare	Erica Ottosson Miljöinspektör	Carina Petersson Enhetschef Miljö
Linda Källfelt Projektledare VA-drift	Jörgen Larsson Driftingenjör	Marcus Johansson Driftingenjör
Fredrik Axelsson Abonnetingenjör VA	Josef Maleki VA-ingenjör	Martin West VA-ingenjör
Linnéa Skott Planarkitekt	Josefin Johansson Planarkitekt	Clara Svensdotter Samhällsplanerare
Victoria Lind Magnusson Utvecklingsledare Natur Miljö	Rebecka Lindvall Bygglövshandläggare	Pernilla Larsson Mark- och Exploateringsingenjör
Styrgrupp		
Stefan Svedhem Sektorchef Samhällsbyggnad	Camilla Svensson Verksamhetschef Infrastruktur	
Konsultstöd Sweco		
Christina Wetterlundh Uppdragsansvarig	Karin Heimdal Handläggare VA-utbyggnad	Nilas Sparrström Handläggare skyfall
Jenny Forsberg Specialist	Sofia Refsnes Granskare	Daniel Lundqvist Specialist skyfall

3.2 Långsiktiga planeringen av den allmänna VA-försörjningen

Den långsiktiga planeringen av den allmänna VA-försörjningen är baserad på nuvarande VA-översikt i VA-planen men är uppdaterade efter dagens förhållande.

3.3 Metod för framtagande av VA-utbyggnadsplan

Det är Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) 6 § som reglerar kommunens skyldighet att förse ett område med allmänna vattentjänster. Lagtexten från 6 § LAV lyder som följer:

6 § Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

- 1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och*
- 2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.*

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

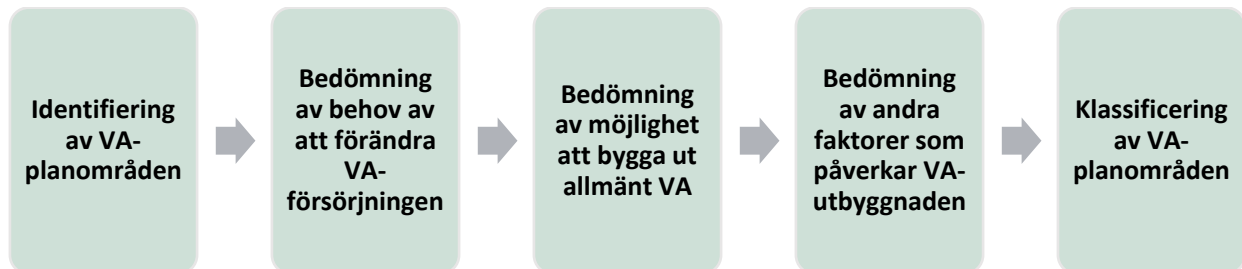
Enligt 6 § LAV, har kommunen ett ansvar att ordna vattentjänster (dricks- och/eller avloppsvatten) för bebyggelse som tillsammans bildar ett större sammanhang, om risk för människors hälsa eller miljön föreligger. Vid bedömningen av behovet ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Behovet av en plan för VA-utbyggnad

Kommunens samhällsbyggnad går hand i hand med planering av VA-försörjning och det är därför viktigt att skapa sig ett ökat handlingsutrymme genom att i god tid identifiera områden som kan omfattas av § 6 i Lagen om allmänna vattentjänster. De identifierade områdena ska då ingå i en långsiktig plan för VA-utbyggnad. Utan en plan för VA-utbyggnad kan kommunen riskera att ställas inför förelägganden från Länsstyrelsen enligt 51 § LAV om att inrätta allmänna vattentjänster i områden där avsikten inte är att bygga ut allmänt VA eller där man planerat att göra det vid ett senare tillfälle. Dessa beslut tas då utan planering och politiskt antagen prioritering vad gäller VA-utbyggnad vilket minskar kommunens kontroll över VA-taxans utveckling. En god VA-planering är därför kommunens möjlighet att själv påverka i vilken ordning olika områden ska anslutas till den allmänna VA-försörjningen.

I resultatdelen av vattentjänstplanen som handlar om VA-utbyggnad (kap 5. VA-utbyggnad) presenteras en bedömning av områden som i dag inte ingår i verksamhetsområdet för allmän VA-försörjning och som har eller kan komma att få ett behov av att lösa försörjningen av dricksvatten,

spillvatten eller dagvatten i ett större sammanhang. I Figur 1 beskrivs den arbetsgång som använts vid bedömning av de identifierade VA-planområden

Figur 1 Arbetsgång för bedömning av VA-planområden.

Steg 1 Identifiering av VA-planområden

Fastigheter inom verksamhetsområde för allmän VA-försörjning tillhör allmänt VA-område. Fastigheter i mycket gles bebyggelse, utanför allmänt verksamhetsområde, tillhör enskilt VA-område. Mellan dessa två ytterligheter finns områden med tät bebyggelse där det är enskild VA-försörjning idag.

I denna del av vattentjänstplanen identifieras områden som skulle kunna utgöra så kallade "större sammanhang". Dessa områden benämns vidare som VA-planområden. I VA-planområden kan det finnas grund för att tillämpa 6 § LAV.

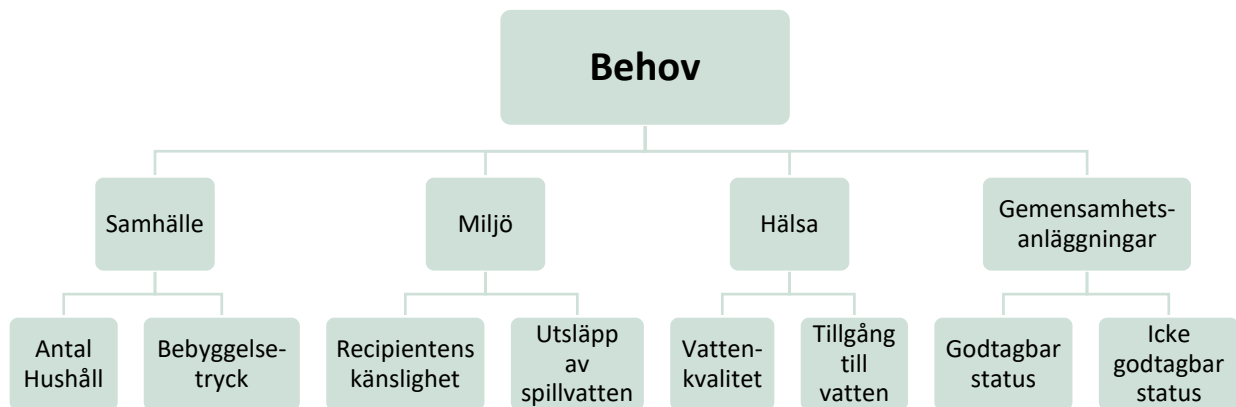
Det finns otydligheter i lagen kring vad som krävs för att bebyggelse ska utgöra ett så kallat större sammanhang. I förarbetena till lagen nämns 20–30 hushåll medan rättspraxis visar att så få som 8 hushåll kan utgöra ett större sammanhang. Hur många fastigheter som behöver vara berörda är framför allt beroende av hur starkt miljö- eller hälsoskyddsbehovet gör sig gällande eller kan förväntas komma att göra det. Enligt praxis behövs det åtminstone en något så när samlad bebyggelse av 20–30 fastigheter som underlag för en allmän VA-anläggning. En utbyggnad av en befintlig eller planerad anläggning kan dock ske för betydligt färre fastigheter. Om bebyggelsen på en fastighet är av större omfattning så kan det minska antal fastigheter som krävs. I praxis har till och med enstaka fastigheter i närheten av ett befintligt verksamhetsområde ansetts planmässigt och i övrigt ha ett så nära samband med bebyggelsen inom verksamhetsområdet att fastigheternas VA-frågor skulle lösas i det större sammanhanget med denna bebyggelse (prop 2005/6:78 s 42 samt Mark- och miljööverdomstolens (MÖD) avgörande i mål M10214-16).

Gällande avstånd mellan husen anger rättspraxis i ett fall att 300 meter var för långt för att utgöra del av större sammanhang medan ett annat fall visade att 150–200 m var applicerbart.

Med utgångspunkt i resonemangen ovan har analysen av VA-planområdet i Stenungsund omfattat områden med 20 hus eller fler med ett avstånd om 150 meter eller mindre mellan husen. Försörjningen av dricksvatten och omhändertagandet av spillvatten i dessa områden sker i dagsläget med enskilda anläggningar. De enskilda anläggningarna kan vara dricksvattenbrunnar och avloppsanläggningar för enstaka hushåll eller grupper av hushåll.

Steg 2 Bedömning av behov av att förändra VA-försörjningen

De områden som utgör VA-planområden bedöms med avseende på flera kriterier som tillsammans bildar områdets ”behov av en förändrad vattenförsörjning eller avloppshantering”. Detta görs för att tydligt kunna redovisa vilka områden som är mest angelägna att arbeta vidare med. Det ger också en grund för prioritering av eventuell anslutning till allmän VA-försörjning eller andra förbättrande åtgärder. Klassningen av VA-planområdena görs utifrån en kvalitativ bedömning av olika kriterier som sedan inarbetas i en bedömningsmodell. Bedömningsmodell samt beskrivning av kriterierna redovisas i Bilaga 1. Kriterier avseende behovet visar hur angeläget det är att ett område får en förändrad VA-försörjning, se Figur 2.

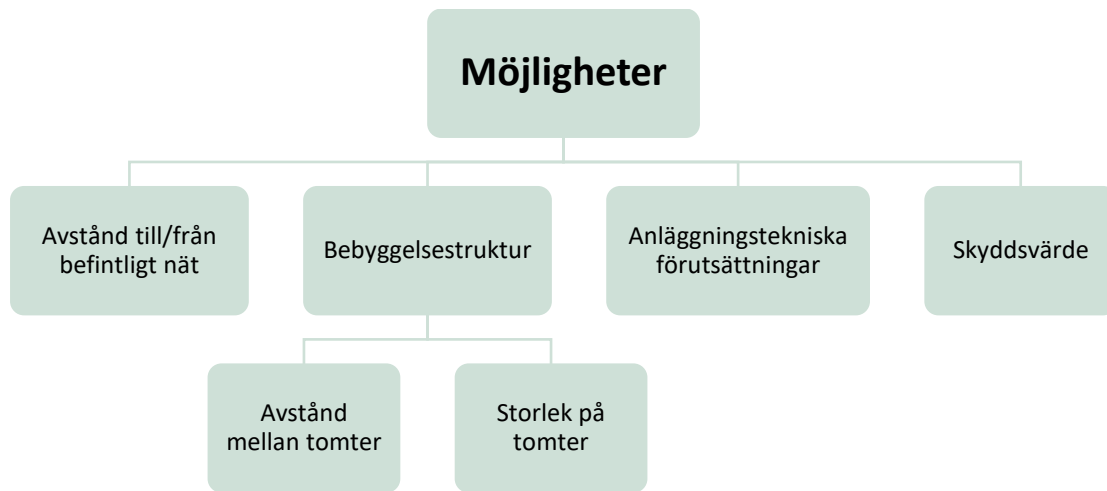

Figur 2 Kriterier vid bedömning av behov av förändrad vattenförsörjning och avloppshantering.

Arbetsgruppen har sedan områdesbedömningar i tidigare VA-handlingsplan fått nytt underlag att utgå ifrån. En recipientklassning har utförts vilket, tillsammans med information i Länsstyrelsens databas VattenInformationsSystem Sverige (VISS), ger en större kunskap om recipienternas naturvärden samt påverkan. Enligt den nya skrivningen i lagen om allmänna vattentjänster har också en bedömning gjorts över om de gemensamhetsanläggningar som finns anses ha godtagbar eller inte godtagbar status. I den bedömningen har även hänsyn tagits till om gemensamhetsanläggning omfattar stora eller små delar av fastigheterna inom respektive VA-planområde.

Steg 3 Bedömning av möjlighet att bygga ut allmänt VA

Kriterier avseende möjligheten indikerar hur kostsamt det är att ansluta ett område till allmän VA-försörjning genom överföringsledningar till den befintliga allmänna VA-anläggningen, se Figur 3. Denna del har inte uppdaterats sedan bedömningen i tidigare VA-handlingsplan då dessa inte anses ha förändrats.

Figur 3 Kriterier vid bedömning av möjlighet till förändrad vattenförsörjning och avloppshantering

Med den möjlighet som är förknippad med VA-utbyggnad i olika områden, tillsammans med den del som utgör bedömning av behov, kan, som ovan nämnt, ett resonemang föras kring prioriteringsordning och takten för VA-utbyggnaden. I denna vattentjänstplan analyseras möjligheten för anslutning till allmänt VA via överföringsledning till den befintliga allmänna VA-anläggningen. Syftet med analysen är inte att ta fram en kostnad för VA-anslutning av respektive område utan att visa bilden bakom kostnaden, det vill säga i vilka aspekter är möjligheten för VA-anslutning god och var är möjligheterna mer utmanande.

För mer information om bedömningsmodellen och parametrar se bilaga 1.

Steg 4 Bedömning av andra faktorer som kan påverka VA-utbyggnaden

Efter genomfört steg 1-3 kan även andra faktorer som kan påverka VA-utbyggnaden tas med inför klassificeringen av VA-planområdena. Det kan finnas behov av ytterligare utredningar för att kunna göra slutlig klassning av området som t.ex. vattentillgång och kapacitet i befintliga anläggningar eller fördjupade utredning avseende behov och möjligheter för anslutning. Andra faktorer som kan påverka kan vara budget kommande åren samt om området kan samordnas i utbyggnad med t.ex. pågående detaljplaner eller andra infrastrukturprojekt.

Steg 5 Klassificering av VA-planområden

Med utgångspunkt i VA-planområdenas behov, möjlighet och andra faktorer som kan påverka VA-utbyggnaden kategoriseras de som ett av alternativen för VA-planområden i Figur 4. Eftersom bedömningen görs utifrån tillgängliga underlag behöver dessa uppdateras när ytterligare underlag framkommer eller då förutsättningarna förändras.

Genom att följa metoden beskriven ovan har identifierade VA-planområden bedömts och klassificerats i någon av kategorierna för VA-planområden i Figur 4.

Behovet i Stenungsund har bedömts utifrån en viktning mellan de olika kriterierna samhälle, hälsa och miljö där samtliga kriterier getts samma dignitet. Viktningen mellan parametrarna har därmed satts till följande: Samhälle 33%, Hälsa 33% och Miljö 33%. Vidare har fritidsboende ansetts ha en lägre påverkan och behov jämfört med permanentboende och därav har fritidsboende viktats ner till 50% medan permanentboende viktats till 100%.

Parametrarna som representerar möjlighet till utbyggnad består av längd på överföringsledning till befintligt nät, bebyggelsestruktur i området, anläggningstekniska förutsättningar, samordningsvinster samt skyddsvärde. Viktningen mellan dessa parametrar är följande: längd på överföringsledning till befintligt nät 25%, bebyggelsestruktur 25%, anläggningstekniska förutsättningar 25% samt skyddsvärde till 25%. Samordningsvinster har inte tagits med i analysen och har därför viktats till 0%.

Figur 4 Kortfattad beskrivning av de olika kategorierna för VA-planområden.

Enskilt VA-område

Ett enskilt VA-område är ett område med en sådan karaktär att godtagbart omhändertagande av avlopp och tjänligt dricksvatten kan lösas genom enskilda VA anläggningar idag så väl som i framtiden. I områden med enskilt VA är det varje fastighetsägares ansvar att försörjningen av dricksvatten och omhändertagandet av spillvatten och dagvatten fungerar tillfredsställande.

VA-bevakningsområde

Ett VA-bevakningsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som, utifrån den information kommunen har, fungerar tillfredsställande. Om bebyggelsen skulle utökas eller förändras är det dock inte självklart att vatten- och avloppsituationen kommer att fungera tillfredsställande.

Kommunen bör därför bevaka till exempel utsläpp av spillvatten från området, antalet tillkommande bygglov eller förändring i nyttjande av bebyggelsen. När ett bevakningsområde förändras kan det klassas om till VA-utredningsområde eller VA-utbyggnadsområde.

VA-utredningsområde

I områden som klassas som VA-utredningsområde finns osäkra parametrar som behöver utredas vidare innan beslut kan fattas kring hur området ska kategoriseras. Det kan bero på stora osäkerheter kopplat till behovet av förändrad VA-försörjning. Det kan även bero på att möjligheten

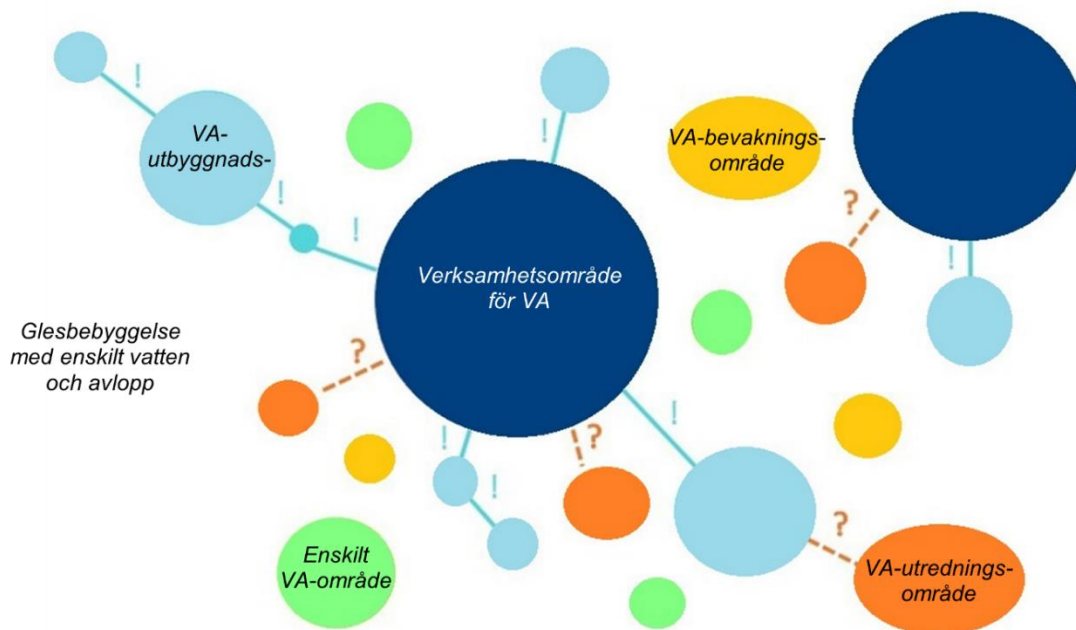
till anslutning med överföringsledning är mycket låg vilket gör att alternativa lösningar behöver utredas vidare.

VA-utredningsområde är ett temporärt tillstånd. När utredningen är utförd klassificeras området till VA-utbyggnadsområde, VA-bevakningsområde eller enskilt VA-område. Att en utredning görs innebär inte per automatik att en allmän VA-utbyggnad blir aktuellt.

VA-utbyggnadsområde

Ett VA-utbyggnadsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning men som har behov av en förändrad VA-struktur. Hela eller delar av VA-utbyggnadsområdet planeras att införlivas i verksamhetsområde för allmänna dricks- och spillvattentjänster.

För VA-utbyggnadsområden bör även behovet av allmänt dagvatten utredas. Behovsutredningen ska grundas i 6 § LAV och identifiera huruvida det föreligger ett behov av allmän dagvattenhantering ur miljö – eller hälsoperspektiv.

Figur 5 Schematisk figur över de fyra olika områdestyperna och verksamhetsområde för VA.

3.4 Metod för framtagande av påverkan på allmänna VA-anläggningar vid skyfall

Generellt

Våra dagvattensystem är till för att avleda ytligt avrinnande regnvatten och smältvatten genom ledningar och öppna diken. Nya allmänna dagvattenanläggningarna dimensioneras enligt branschpraxis med kapacitetskrav att klara vanligt förekommande regn (upp till ett regn med 30-års återkomsttid). I samband med skyfall är därför dagvattensystemets kapacitet mycket begränsad i förhållande till regnets intensitet och volym. Det gäller även för markens infiltrationsförmåga som ofta inte räcker till för att ta emot regnmängderna. Följden blir avrinning på markytan som kan leda till översvämningar. Höga vattennivåer som följd av skyfall kan leda till oönskade konsekvenser för ett samhälle, en stad eller en ort.

Återkomsttid

är ett begrepp som används för att beskriva hur vanlig eller ovanlig en viss händelse är. Ett regn med 100 års återkomsttid är ett regn så kraftigt att det statistiskt sett kan antas inträffa en gång vart hundra år.

Beroende på var översvämningen inträffar kan den medföra allvarliga konsekvenser för exempelvis bebyggelse, infrastruktur och samhällsviktig verksamhet. I föreliggande vattentjänstplan ligger fokus på den påverkan som vid skyfall kan uppstå på den allmänna VA-anläggningens delar som är lokaliserade ovan mark, det vill säga främst byggnader och inte ledningar. Analysen inkluderar inte påverkan för VA-anläggningarna som uppstår på grund av stigande havsnivåer eller höga nivåer i vattendrag som kan uppstå i samband med längre regnperioder.

När pumpstationer får in mycket tillskottsvatten via ledningsnätet är det stor risk att pumparna inte har tillräcklig kapacitet att pumpa vidare spillvattnet, men denna analys och åtgärdsförslag hanteras inte i vattentjänstplanen utan i stället inom kommunens arbete för att minska tillskottsvattenmängder. Stenungsunds kommun har en spillvattenmodell över spillvattenanläggningen för ledningsnät anslutet till Strävliden avloppsreningsverk där pumpstationer med risk för bräddningar samt områden med risk för översvämning via ledningssystemet vid en regnhändelse finns identifierade. Denna modell används för prioritering av utredningar och åtgärder på ledningsnätet.

Stenungsunds kommun har sedan våren 2022 gett Sweco i uppdrag att upprätta en dagvattenmodell med kombinerad kommunövergripande ytmodell där konsekvenser av ett skyfall kan studeras. Ytmodellen i detta uppdrag var färdigställt vid framtagande av vattentjänstplanen och har därför varit ett viktigt verktyg vid skyfallsanalysen. Kommunen har även ett pågående uppdrag att ta fram en kommunövergripande skyfallsplan för att säkerställa att kommunen arbetar med skyfallsfrågor på ett hållbart sätt och minska konsekvenserna vid händelse av ett skyfall. I detta arbete tittar kommunen på regn med en högre återkomsttid än 100-årsregn.

Inom arbetet med tillståndsansökan för Strävlidens reningsverk har också en skyfallsutredning tagits fram som använts i detta arbete.

Framtagande av åtgärdsförslag

Identifiering av de delar av den allmänna VA-anläggningen som bedöms kunna påverkas negativt av ett skyfall har gjorts på följande sätt:

Underlag på alla kommunala VA-anläggningars lokalisering har tagits fram av kommunen. De anläggningar som ingått i analysen är råvattenbrunnar, vattenverk, tryckstegringsstationer, högreservoar, avloppsreningsverk, spillvattenpumpstationer och dagvattenpumpstationer. Skyfallskartering är utförd i en dynamisk modell i verktyget "Mike 21 ytmodell" och har legat som underlag för GIS-analysen. I modellen har 100-årsregn och klimatfaktorn 1,4 använts. I GIS-analysen har de VA-anläggningar identifierats där ett 100-årsregn i ytmodellen medför ett vattendjup på platsen (inom 10 m) på mer än 20 cm. VA-anläggningarna har därefter grupperats utifrån vattennivåer för prioritering av åtgärdsförslagen.

Klimatfaktor

är ett värde som används för att ta hänsyn till klimatförändringarnas förväntade påverkan på exempelvis intensiteten i ett skyfall. Faktorn har beräknats enligt ett eller flera klimatscenarier. Om nederbörds mängden multipliceras med en klimatfaktor på 1,4 innebär det att ett regn med motsvarande återkomsttid antas vara 40 % kraftigare i framtiden, på grund av klimatförändringarnas påverkan.

I tillägg till de anläggningar som genom analysen ovan identifierats har även anläggningar där Stenungsunds kommun bedömer att en översvämningsrisk finns inkluderats.

Identifierade VA-anläggningar samt kringliggande ytor (enligt metodiken ovan) har studerats på en övergripande nivå i syfte att ta fram åtgärdsförslag. De vattennivåer som resultatet ger är inte exakta utan ger en grov bedömning av nivåer som kan uppkomma vid ett 100-årsregn. Åtgärdsförslagen har tagits fram genom workshoparbete där projektledare, VA-ingenjörer och driftpersonal deltog. Platsbesök utfördes på några intressanta anläggningar för att diskutera lämpliga åtgärder.

4. Långsiktig planering av den allmänna VA-försörjningen

Stenungsunds kommun har enligt Vision 2035 en ambition att år 2035 vara 35 000 invånare. År 2022 gjordes en analys av det framtida dricksvattenbehovet i kommunen och då bedömdes att dricksvattenbehovet år 2050 kommer vara ca 2,5 miljoner kubikmeter per år. Dagens mängd producerat dricksvatten för hela kommunen uppgår till totalt ca 1,7 miljoner kubikmeter per år. För att kunna försörja ett växande Stenungsund enligt vision 2035 och prognos krävs mer tillgång till råvatten och en ökad produktionskapacitet.

En del som ingår i nuvarande VA-plan är den politiskt antagna VA-policyn (KF 2022-02-03 §24). Där beskrivs kommunens målbild med VA-försörjningen 2035 samt ställningstaganden som ska hjälpa kommunen att gå från nuläge till målbild.

4.1 Dricksvattenförsörjning

Dricksvattenförsörjningen i Stenungsund tätort, Ödsmål, Stora Höga, Jörlanda och Spekeröd sker idag i huvudsak från Stora Hällungen via vattenverket i Stenungsund med ca 19 000 anslutna personer. Utöver vattenverket i Stenungsund finns det två mindre kommunägda vattenverk i Svenshögen och Ucklum, med ca 500 respektive 400 anslutna personer.

Stenungsunds tätort, Ödsmål, Stora Höga, Jörlanda och Spekeröd

När Stenungsund växer i antal invånare ställs högre krav på dricksvattenförsörjningen i kommunen och större tillgång till vatten för dricksvattenproduktion. Stenungsunds kommun har flera arbeten på gång med syfte att säkerställa tillgången för dricksvattenproduktion och leverans för att kunna möta kommuninvånarnas behov. Dels pågår dialog mellan kommunen och industrin där möjligheterna att få tillbaka delar av kommunens andel av den totala vattendomen från Stora Hällungen ses över och dels pågår arbete med att sammankoppla vattenledningsnätet med Kungälv och därmed stärka dricksvattenförsörjningen genom att få dricksvatten från Göta Älv.

För att klara leverans av vatten från Kungälv till Stenungsund byggs en ny överföringsledning med tillhörande tryckstegring, vilken beräknas vara i drift 2024. Stenungsund kommer därefter få en stärkt vattenförsörjning med dricksvatten från Kungälv motsvarande 20 l/s i medelförbrukning varav 10 l/s kommer nyttjas av Tjörn.

Svenshögen

Svenshögens vattenverk är ett ytvattenverk som har Stora Hällungen som vattenresurs. Status på befintligt vattenverk i Svenshögen är god, med en hög teknisk standard. Det finns kapacitet för de VA-utbyggnationer som pågår men möjligheter till ett utökat uttag ur Stora Hällungen behöver utredas.

Ucklum

Ucklums vattenverk är kommunens enda grundvattenverk med en god status på vattenverket och en hög teknisk standard. Stenungsunds kommun saknar idag tillstånd för grundvattenuttaget och det pågår en tillståndsprocess med att söka tillstånd för nuvarande samt ett utökat uttag. Nuvarande vattentäkt har inte kapacitet att försörja den bebyggelseutveckling som önskas i kommunens översiktsplan och det kommer därför behöva utredas och säkerställas ytterligare vattentillgång i Ucklum.

Ledningsnätet

Mängden utläckage och odebiterat dricksvatten uppgick 2022 till ca 21%. En minskning av läckaget från dricksvattennätet utgör en stor möjlighet att minska kommunens totala vattenbehov. Mellan åren 2019 och 2022 hittade och lagade kommunen ett flertal läckor vilket gjorde att behovet från Stenungsunds vattenverk har minskat från 1,9 miljoner kubikmeter per år till 1,6 miljoner kubikmeter per år. Minskningen motsvarar ca 5000 personers årliga vattenförbrukning. Ett aktivt arbete med att minska utläckaget innebär också att behovet av investeringar på dricksvattenanläggningen för utökad kapacitet kan senareläggas. Kommunen har senaste åren utfört och planerat ett flertal aktiviteter för att minska utläckaget och den odebiterade leveransen från ledningsnätet, t.ex. inköp av och utbildning i läcksökningsutrustning, digitala vattenmätare, flödesmätare på ledningsnätet, låsning av brandposter och planerat anläggande av vattenkiosk.

Kommunen har en hydraulisk dricksvattenmodell över dricksvattennätet för Stenungsunds vattenverk sedan 2015 som har uppdaterats i flera steg. Modellen ger kunskap om nuvarande kapacitet samt om det finns tillräcklig kapacitet för framtida förhållanden. Vid sammankoppling med Kungälv kommun behövs ingen förstärkning av nuvarande ledningsnät i första skedet. Möjlighet finns att få ytterligare 20 l/s och då behöver delar av huvudledningsnätet mellan Jörlanda och Stora Höga uppdimensioneras.

Reservvatten

Kommunen saknar idag reservvattentäkt och reservvattenverk men vid sammankoppling med Kungälv kommun kommer södra delen av kommunen i framtiden både kunna försörjas av vatten från Göta älv via Kungälv och Stora Hällungen. Det är avgörande för dricksvattenförsörjningens uthållighet att det finns reservvattentäkter. Reservvattentäkter är en viktig fråga i beredskapsarbetet även om Livsmedelslagstiftningen idag inte innehåller krav på att en producent ska ordna alternativ dricksvattenförsörjning. En statlig utredning "Ökad beredskap för att säkerställa en robust och kontinuerlig leverans av vattentjänster" planeras färdigställas i januari 2024 angående krav för att stärka VA-huvudmännens beredskap att leverera vattentjänster vid händelse av kris, höjd beredskap och då ytterst krig. Utredningen kan påverka framtida lagkrav.

Under 2023 har kommunen arbetat med en risk- och sårbarhetsanalys för VA-försörjningen. Som komplement till denna görs även en separat leveranssäkerhetsanalys som ytterligare tydliggör behov och åtgärdsförslag för att minska sårbarheten och öka leveranssäkerheten.

4.2 Spillvattenhantering

Inom Stenungsunds kommun finns tre avloppsreningsverk, Strävlidens, Svenshögens och Ucklums avloppsreningsverk. Dessa tar emot och renar spillvatten från anslutna fastigheter till spillvattenanläggningen samt slam från de enskilda avloppen i kommunen.

Strävlidens reningsverk har sedan juni 2023 fått ett nytt tillstånd. Tillståndet möjliggör en utbyggnad för att kunna ta emot en belastning motsvarande 28 000 pe vilket behövs för att klara tillväxten fram till år 2045.

Svenshögens reningsverk är dimensionerat för 1000 pe och är tillräckligt för dagens behov. Dock kommer verkets kapacitet vara nära fullt utnyttjat vid anslutning av områdena Svartehallen och Sågen där VA-utbyggnad pågår vid framtagande av denna vattentjänstplan.

Ucklums avloppsreningsverk är dimensionerat för 600 pe och är nyligen renoverat för att säkerställa en effektivare reningsprocess. Ucklums reningsverks recipient är Stora Hällungen som är huvudvattentäkt för större delen av kommunen och därmed är kraven på driftssäkerhet höga.

Tillskottsvatten

Det tillkommer stora mängder tillskottsvatten som belastar avloppsreningsverken, 40-50 % i Strävlidens reningsverk (2020), 60-70 % i Svenshögen och 70-80 % i Ucklum, av totalt inkommande vatten (2019). För Strävlidens reningsverk finns det indikationer på att en av orsakerna kan vara inträngande havsvatten till ledningssystemet anslutet till Strävliden. Att minska mängden tillskottsvatten till anläggningen kräver åtgärder både på den allmänna anläggningen och på privata ledningar. Genom att få ner mängderna tillskottsvatten till anläggningen kan bebyggelse anslutas utan att behöva öka kapacitet på ledningar och pumpstationer.

I Ucklum har en detaljerad tillskottsvattenutredning utförts i de centrala och norra delarna för att identifiera var de stora mängderna tillskottsvatten kommer ifrån. En åtgärdsplan ska tas fram och arbete med att minska tillskottsvattnet planeras att påbörjas under 2024.

4.3 Dagvatten

Dagvatten är regn- och smältvatten som rinner från ytor såsom hustak, vägar, parkeringar eller andra hårdgjorda ytor. Mängden och föroreningsinnehållet i dagvatten beror på vilka ytor dagvattnet kommer i kontakt med på sin väg från de hårdgjorda ytorna till sin slutliga recipient.

Bland ställningstaganden i VA-policyn finns 6 st som berör dagvattenhanteringen i kommunen. Under 2023 pågår ett arbete med att ta fram en dagvattenplan för kommunen där målet är att konkretisera och integrera en hållbar dagvattenhantering i samhällsbyggnadsprocessen. Målet med dagvattenhanteringen är att minska belastningen på recipienterna samt att minska risken för översvämningar.

Kommunen har också under 2022 och 2023 tagit fram en dagvattenmodell (med kopplad ytmodell beskriven i avsnitt 3.2) där kapaciteten i nuvarande dagvattenanläggning kartläggs.

Det finns ett behov av att identifiera de delar av dagvattenanläggningen som dels behöver utökad kapacitet, dels de delar av dagvattenanläggningen som belastar recipienterna som mest. Historiskt har dagvattenhantering i huvudsak fokuserat på att avleda dagvatten via brunnar och ledningar till

närmsta recipient. Idag behöver en hållbar dagvattenhantering även innehålla fördröjande och renande åtgärder för att inte belasta nedströms system med för höga flöden och/eller föroreningar.

I Stenungsund finns 19 vattenförekomster med fastställda miljökvalitetsnormer. Ingen av dessa uppnår idag god ekologisk status eller god kemisk status. Kommunen har under 2022/2023 utfört en recipientklassning där påverkan och naturvärden i de 19 vattenförekomsterna men även flertalet mindre bäckar har kartlagts. Detta för att öka kunskapen av vilka åtgärder som kan krävas för att minska belastningen till dessa. För flertalet av vattenförekomsterna anges att urban markanvändning kan vara en betydande påverkan på vattenkvaliteten.

4.4 Förnyelseplanering

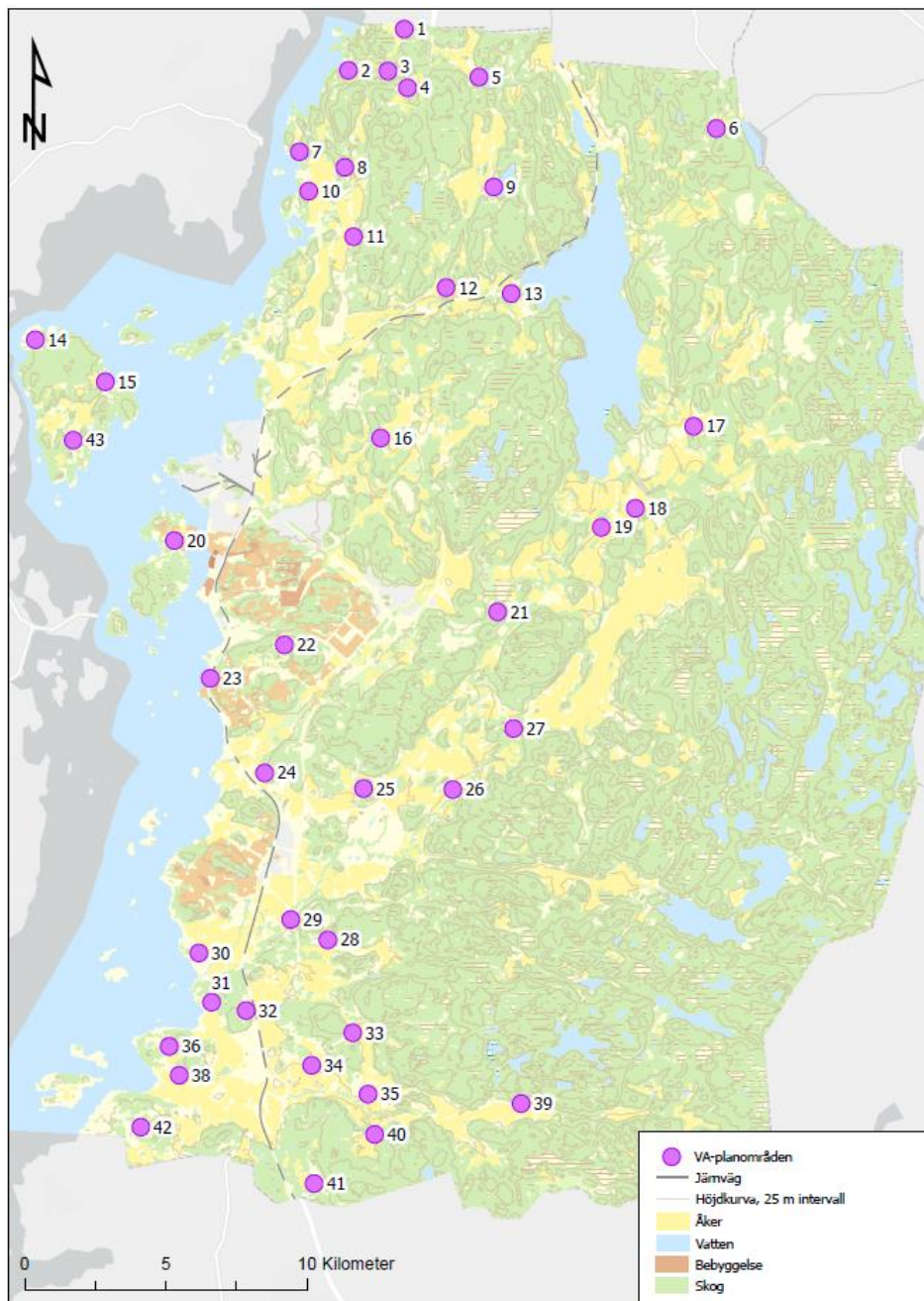
En 3-årsplan "Åtgärdsplan för 2020-2023" finns för det spillvatten som leds till Strävlidens reningsverk och en ny håller på att tas fram för kommande treårsperiod. Den kommande planen utökas med beskrivning av skyddsvärden såsom badplatser, naturskyddsområden, dricksvattenbrunnar etc. Beskrivningarna ska beaktas i kommande åtgärdsplan. Åtgärdsplanen omfattar bland annat ledningsomläggning, uppgradering av pumpstationer, tillskottsvattenutredningar och övervakning av bräddning.

Förnyelsetakt varierar stort mellan år till år och 5 årsmedelvärdet för ledningsnätet i Stenungsund motsvarar en utbytestakt på 300-500 år för vattentjänsterna spillvatten, dricksvatten och dagvatten. Kommunen håller på att ta fram en förnyelseplan där framtida förnyelsebehov identifieras. Förnyelseplanen beräknas beslutas under kvartal 1 2024. Förnyelsetakten kommer sannolikt att behöva öka kommande år för att uppfylla behovet och ökade krav på anläggningen.

5. VA-utbyggnad

5.1 VA-planområden

I Figur 6 nedan redovisas vilka VA-planområden som identifierats i den GIS-analys som utfördes i arbetet med framtagande av VA-handlingsplanen. De 43 VA-planområden som identifierats består av minst 20 fastigheter där avståndet mellan byggnaderna är 150 meter eller mindre.

Figur 6 Identifierade VA-planområden genom GIS-analys baserad på 20 hus eller fler med ett avstånd om 150 meter eller mindre mellan husen.

VA-planområdets utbredning behöver inte motsvara eventuellt framtida verksamhetsområdes utbredning. Vilka fastigheter som bör ingå fastställs i efterföljande behovsutredning där man går ner på fastighetsnivå. I Vattentjänstplanen anges därför inte kartor över exakta antalet fastigheter i respektive VA-planområde. Behovet av verksamhetsområde för dagvatten är inte inkluderat i analysen. Det rekommenderas att behovet av verksamhetsområde för dagvatten utreds i samband med avgränsningen av utbyggnationen för övrig VA i ett område.

Den information som redovisas och legat till grund för klassning av områdena är underlag och kunskap som arbetsgruppen tillsammans har sammanställt. Kommunen har inte tillsyn över enskilda dricksvattentäkter vilket innebär att det för flera områden saknas uppgifter om nuvarande vattenkvalitet och vattentillgång. VA-planområdena har bedömts enligt beskrivning i Bilaga 1.

Behovet av och möjligheten till en förändrad VA-försörjning i kommunens VA-planområden sammanfattas i figur 7 och 8.

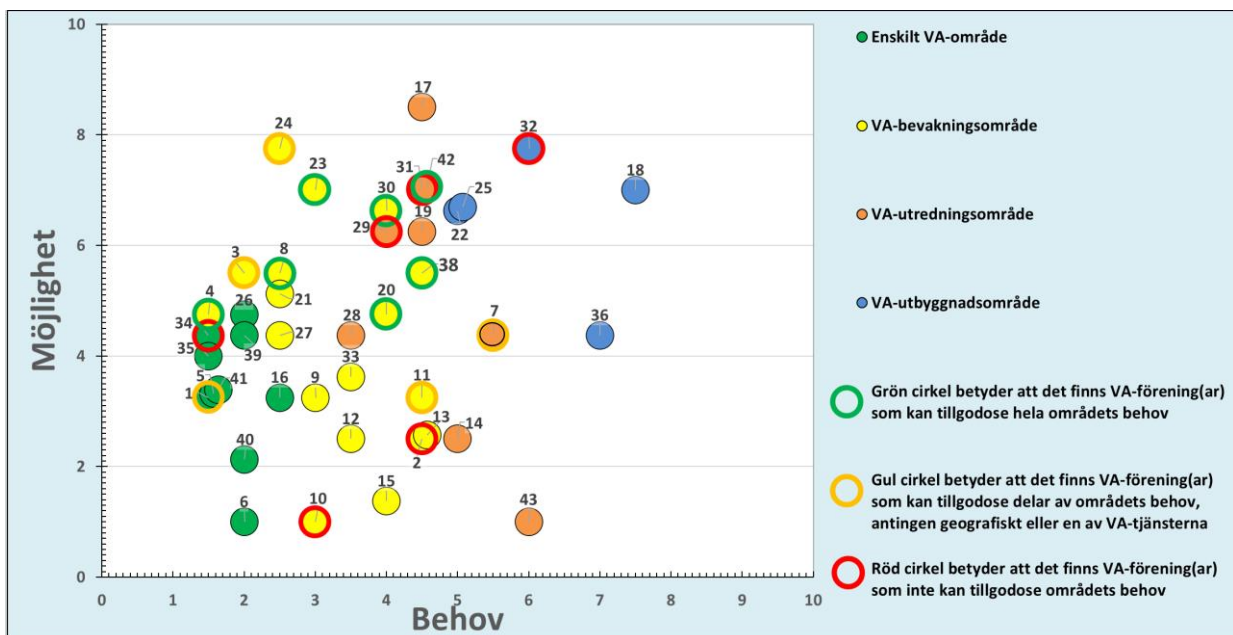
Resultatsammanställning				
Allmänt			Behov	Möjligheter
Område nr.	Namn	Områdestyp	Prioriteringspoäng (1-10)	Prioriteringspoäng (1-10)
1	Tegen	Enskilt VA-område	1,5	3,3
2	Hällesdalen	VA-bevakningsområde	4,5	2,5
3	Övre Hällesdalen	VA-bevakningsområde	2,0	5,5
4	Rödmyren/Middesgårde	VA-bevakningsområde	1,5	4,8
5	Gullborga	Enskilt VA-område	1,6	3,3
6	Amdal	Enskilt VA-område	2,0	1,0
7	Kolhättan/Klätten	VA-utredningsområde	5,5	4,4
8	Ödsmåls-Röd	VA-bevakningsområde	2,5	5,5
9	Käderöd	VA-bevakningsområde	3,0	3,3
10	Viddesgårde	VA-bevakningsområde	3,0	1,0
11	Krontofta	VA-bevakningsområde	4,5	3,3
12	Kycklingedalen	VA-bevakningsområde	3,5	2,5
13	Östra Skår/Talbo	VA-bevakningsområde	4,6	2,6
14	Stora Askerön, Norr	VA-utredningsområde	5,0	2,5
15	Stora Askerön, Östra	VA-bevakningsområde	4,0	1,4
16	Lasshammar	Enskilt VA-område	2,5	3,3
17	Grössbyn	VA-utredningsområde	4,5	8,5
18	Härqusseröd öster om väg 650	VA-utbyggnadsområde	7,5	7,0
19	Härqusseröd väster om väg 650	VA-utredningsområde	4,5	6,3
20	Norra Stenungsön	VA-bevakningsområde	4,0	4,8
21	Järnkätt/Kärr	VA-bevakningsområde	2,5	5,1
22	Norra Hallerna	VA-utbyggnadsområde	5,0	6,6
23	Bäckmans väg	VA-bevakningsområde	3,0	7,0
24	Skönhammar	VA-bevakningsområde	2,5	7,8
25	Spekeröd/Kännestorp	VA-utbyggnadsområde	5,1	6,7
26	Grinstorp	Enskilt VA-område	2,0	4,8
27	Norra Tveten	VA-bevakningsområde	2,5	4,4
28	Saxeröd	VA-utredningsområde	3,5	4,4
29	Bråland/Anrås öster om väg 160	VA-utredningsområde	4,0	6,3
30	Norra Anrås	VA-bevakningsområde	4,0	6,6
31	Kyrkeby	VA-utredningsområde	4,5	7,0
32	Kvarnhöjden	VA-utbyggnadsområde	6,0	7,8
33	Skotthed	VA-bevakningsområde	3,5	3,6
34	Tortorp	Enskilt VA-område	1,5	4,4
35	Raröd	Enskilt VA-område	1,5	4,0
36	Källsnäs och Källsby	VA-utbyggnadsområde	7,0	4,4
38	Källsby Övra	VA-bevakningsområde	4,5	5,5
39	Jordal	Enskilt VA-område	2,0	4,4
40	Rämna	Enskilt VA-område	2,0	2,1
41	Furudalen (Jörlanda inlag)	Enskilt VA-område	1,6	3,4
42	Timmervik/Sävelycke/Baqgehög	VA-utredningsområde	4,6	7,1
43	Stora Askerön	VA-utredningsområde	6,0	1,0

Figur 7 Bedömning av respektive områdes behov och möjlighet till förändrad VA-försörjning samt vilken klassning området får.

I

Figur 8 finns områdena markerade med behov på x-axeln och möjligheter på y-axeln. Beroende på bedömningen av områdenas behov och möjligheter har de klassificerats som någon av de fyra områdeskategorierna, enskilt VA-område, bevakningsområde, VA-utredningsområde samt VA-utbyggnadsområde. De områden där det finns stort behov av förändrad VA-försörjning och stora möjligheter för VA-utbyggnad eller samordning för VA-utbyggnad har klassats som VA-utbyggnadsområden. Flera av VA-utbyggnadsområden ligger i direkt anslutning till kommunens bebyggelseutveckling och pågående eller kommande detaljplaner.

I figuren finns också de områden markerade som idag har gemensamhetsanläggningar för sin VA-försörjning. Gemensamhetsanläggningarna kan bestå av VA-anläggningar som med avtal är anslutna till den allmänna anläggningen men också anläggningar som är enskilda men förvaltas som en gemensamhetsanläggning. Behovet har analyserats utifrån den viktning mellan behovskriterierna som beskrivs i avsnitt 3.3.

Figur 8 Diagram som redovisar VA-planområdenas behov och möjlighet till förändrad VA-försörjning samt VA-planområdenas klassning. De VA-planområden där det idag finns gemensamhetsanläggningar markeraras med en cirkel beroende på omfattningen av anslutning inom området.

5.2 Enskilt VA-område

Enskilt VA-område		
Nr	Namn	Kommentar
1	Tegen	<p>Området omfattar ca 25-30 bostäder varav de flesta används som permanentboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms till lågt men det kan påverkas med framtida bro till Orust och ny koppling till E6. Ungefär hälften av fastigheterna är anslutna till en gemensamhetsanläggning för enskilt avlopp. För övriga sker spillvattenhanteringen på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från de enskilda avloppen på miljön bedöms till låg. Området ligger längre än 100 m från närmsta recipient som är Hälledalsbäcken, slutlig recipient är Havsstensfjorden.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang</p>
5	Gullborga	<p>Området omfattar ca 20 bostäder varav nästan hälften utgörs av fritidsboenden. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms som lågt men kan påverkas med framtida bro till Orust och ny koppling till E6. Vatten och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från de enskilda avloppen på miljön bedöms till medel. Området ligger längre än 100 m från närmsta recipient som är Hälledalsbäcken, slutlig recipient är Havsstensfjorden.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang</p>
6	Amdal (Ucklum)	<p>Området omfattar ca 20 bostäder varav nästan hälften utgörs av fritidsboenden. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms som lågt. Vatten och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten och påverkan från de enskilda avloppen på miljön är medel och dricksvattnet bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet. Ca 4-5 fastigheter ligger inom men precis i utkanten av vattenskyddsområdet för Göta Älv, resterande har avrinning mot Kungsbrobäcken som mynnar i Stora Hällungen.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang.</p>

16	Lasshammar	<p>Området omfattar ca 50 bostäder varav de flesta används som permanentboende. Nuvarande bebyggelsestryck bedöms som lågt men kan påverkas om det blir ett nytt mot från E6 och utveckling av verksamheter på östra sidan av E6. Vatten och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från de enskilda avloppen på miljön bedöms till medel. Recipient för området är Lasshammarsbäcken som är en del av Stenunge å vilken har stor påverkan av näringsämnen.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang.</p>
26	Grinstorp	<p>Området omfattar ca 20-25 bostäder varav de flesta används som permanentboende. Nuvarande bebyggelsestryck bedöms som lågt. Vatten och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från de enskilda avloppen på miljön bedöms till medel. Närmsta recipient är Lerån som mynnar i Anråse å. vilken har stor påverkan av näringsämnen och mynnar i Natura 2000-område.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang.</p>
34	Tortorp	<p>Området omfattar ca 25 bostäder varav de flesta används som permanentboende. Nuvarande bebyggelsestryck bedöms till lågt. Några fastigheter är anslutna till kommunalt dricksvatten, för övriga bedöms dricksvattnet i området ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet. Spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Påverkan från de enskilda avloppen på miljön bedöms till medel. Området ligger längre än 100 m från närmsta recipient som är Jörlandaån.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang.</p>
35	Raröd	<p>Området omfattar ca 25 bostäder varav de flesta används som permanentboende. Nuvarande bebyggelsestryck bedöms till lågt. Vatten och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från de enskilda avloppen på miljön bedöms till låg. Området ligger längre än 100 m från närmsta recipient som är Jörlandaån.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang.</p>

39	Jordal	<p>Området omfattar ca 25 bostäder varav de flesta används som permanentboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms till lågt. Vatten och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från de enskilda avloppen på miljön bedöms till medel. Delar av området ligger inom 100 m från närmsta recipient som är Jörlandaån.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang.</p>
40	Rämma	<p>Området omfattar ca 25 bostäder varav de flesta används som permanentboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms till lågt. Vatten och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från de enskilda avloppen på miljön bedöms till medel. Delar av området ligger inom 100 m från närmsta recipient som är Jörlandaån.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang.</p>
41	Furudalen	<p>Området omfattar ca 30 bostäder varav ungefär hälften utgörs av fritidsboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms till låg. Vatten och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från de enskilda avloppen på miljön bedöms till medel. Området ligger längre än 100 m från närmsta recipient som är Jörlandaån.</p> <p>Området bedöms inte ha behov att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang.</p>

5.3 VA-bevakningsområden

VA-bevakningsområde		
Nr	Namn	Kommentar
2	Hällesdalen	<p>Området omfattar ca 50 bostäder varav de flesta utgörs av fritidsboenden. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms som lågt men det kan påverkas med framtida bro till Orust och koppling till E6. En liten del av området är anslutet till den allmänna anläggningen via en gemensamhetsanläggning för vatten och spillvatten. Dricksvattnet bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet. Påverkan från enskilda avloppen i området bedöms vara hög. Delar av området ligger inom 100 m från näringsbelastad recipient. Närmsta recipient är Hällesdalsbäcken och Havsstensfjorden.</p> <p>Området bedöms idag inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om belastningen på recipienten ökar, t.ex. genom att bebyggelsen i området förändras eller utökas.</p>
3	Övre Hällesdalen	<p>Området omfattar ca 25 bostäder varav nästan hälften utgörs av fritidsboenden. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms till lågt men det kan påverkas med framtida bro till Orust och koppling till E6. En stor del av området är anslutet till den allmänna anläggningen via en gemensamhetsanläggning för dricksvatten och spillvatten. För övriga bedöms dricksvattnet ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från enskilda avlopp på bedöms till medel. Delar av området ligger inom 100 m från näringsbelastad recipient. Närmsta recipient är Hällesdalsbäcken och slutlig recipient Havsstensfjorden.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om belastningen på recipienten ökar, t.ex. genom att bebyggelsen i området förändras eller utökas.</p>
4	Rödmyren/ Viddesgårde	<p>Området omfattar ca 35 bostäder varav lite mer än hälften utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms som lågt men det kan påverkas med framtida bro till Orust och koppling till E6. Nästan hela området är anslutet till den allmänna anläggningen via en gemensamhetsanläggning för dricksvatten och spillvatten. För de få övriga bedöms dricksvattnet ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och mycket få enskilda avlopp bedöms påverka miljön negativt. Närmsta recipient är Hällesdalsbäcken och slutlig recipient Havsstensfjorden.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om belastningen på recipienten ökar, t.ex. genom att bebyggelsen i området förändras eller utökas.</p>

8	Ödsmåls-Röd	<p>Området omfattar ca 45-50 bostäder varav de flesta utgörs av permanentboende. Bebyggelsestrycket bedöms som medel då nya fastigheter bildats sedan VA-föreningen inrättades. En del av området är anslutet till den allmänna anläggningen via en gemensamhetsanläggning. För övriga bedöms dricksvattnet ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från enskilda avlopp på miljön bedöms till låg. Delar av området ligger inom 100 m från näringsbelastad recipient. Området har Korsgårdsbäcken som recipient.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om bebyggelsen i området förändras eller utökas så att gemensamhetsanläggningen inte kan svara för områdets behov.</p>
9	Käderöd	<p>Området omfattar ca 25 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsestryck bedöms som lågt. Vatten- och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet i området bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från enskilda avlopp i området bedöms till hög. Delar av området ligger inom 100 m från näringsbelastad recipient.</p> <p>Området bedöms inte ha behov att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om bebyggelsen i området förändras eller utökas.</p>
10	Viddesgårde	<p>Området omfattar ca 30 bostäder varav ungefär hälften utgörs av fritidsboenden. Nuvarande bebyggelsestryck bedöms som medel då nya fastigheter bildats sedan VA-förening bildats. En stor del av området är anslutet till den allmänna anläggningen via en gemensamhetsanläggning. För övriga bedöms dricksvattnet ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från de enskilda avloppen bedöms till låg. Största delen av området har Halsefjorden som recipient.</p> <p>Området bedöms inte ha behov att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om bebyggelsen i området förändras eller utökas så att gemensamhetsanläggningen inte kan svara för områdets behov.</p>

11	Krontofta	<p>Området omfattar ca 135-145 bostäder varav lite mer än hälften utgörs av fritidsboenden. Majoriteten av bostäderna inom området är anslutet till den allmänna anläggningen via en gemensamhetsanläggning. För övriga bedöms dricksvattnet ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet. Påverkan från enskilda avlopp i området bedöms till hög. Delar av området ligger inom 100 m från näringsbelastad recipient. Nuvarande bebyggelsestryck bedöms som medel då nya fastigheter bildats sedan VA-förening bildats. Området har sin avrinning både till Korsgårdsbäcken och direkt till Halsefjorden.</p> <p>Området bedöms inte ha behov att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om bebyggelsen i området förändras eller utökas så att gemensamhetsanläggningen inte kan svara för områdets behov.</p>
12	Kycklingedalen	<p>Området omfattar ca 40 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsestryck bedömd som lågt. Vatten- och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet i området bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från enskilda avlopp i området bedöms till medel. Delar av området ligger inom 100 m från näringsbelastad recipient.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om bebyggelsen i området förändras eller utökas.</p>
13	Östra Skår/Talbo	<p>Området omfattar ca 70 bostäder varav lite mer än hälften utgörs av permanentboende. Bebyggelsestrycket i området bedöms som lågt. Vatten- och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet i området bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från enskilda avlopp i området bedöms till medel. Största delen av området avrinner till Ödsmålsån medan några fastigheter har avrinning direkt eller via Talbobäcken till Stora Hällungen. Ca 9 fastigheter ligger inom vattenskyddsområdet för Stora Hällungen. Kommunal badplats ligger inom 500 m.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om bebyggelsen i området förändras eller utökas.</p>

15	Stora Askerön, Östra	<p>Området omfattar ca 45-50 bostäder varav majoriteten utgörs av fritidsboende. Nuvarande bebyggelsestryck bedöms som lågt och begränsas delvis av jordbruksmark i området. Vatten- och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet i området bedöms ha tillräcklig kapacitet men kvaliteten kan variera inom området och påverkan från enskilda avlopp i området bedöms till medel. Delar av området ligger inom 100 m från näringsbelastad recipient. Närmsta recipient är Askeröfjorden som norr om området är ett Natura 2000-område.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om bebyggelsen i området förändras eller utökas.</p>
20	Norra Stenungsön	<p>Området omfattar ca 130-140 bostäder varav lite mer än hälften utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsestryck bedöms som lågt. Hela området är anslutet till den allmänna anläggningen via en gemensamhetsanläggning. Närmsta recipient är Askeröfjorden.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om bebyggelsen i området förändras eller utökas så att gemensamhetsanläggningen inte kan svara för områdets behov.</p>
21	Järnklätt/Kärr	<p>Området omfattar ca 30-35 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsestryck bedöms som lågt. Vatten- och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet i området bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från enskilda avlopp bedöms till medel. Närmsta recipient är Norumsån som mynnar i Hake Fjord som är Natura 2000-område.</p> <p>Området bedöms inte ha behov av att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om bebyggelsen i området förändras eller utökas.</p>
23	Bäckmans väg	<p>Området omfattar ca 45 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsestryck bedömt till lågt. Hela området är ansluten till allmänt VA via en gemensamhetsanläggning. Närmsta recipient är Hallernabäcken som mynnar i Hake Fjord.</p> <p>Området bedöms inte ha behov att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om bebyggelsen i området förändras eller utökas så att gemensamhetsanläggningen inte kan svara för områdets behov.</p>

24	Skönhammar	<p>Området omfattar 30-35 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms till lågt. Majoriteten av fastigheterna i området är anslutet till den allmänna anläggningen via en gemensamhetsanläggning. För övriga bedöms dricksvattnet ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från enskilda avlopp är låg. Närmsta recipient är Dyrtorpsbäcken som mynnar i Hake Fjord som är ett Natura 2000-område.</p> <p>Området bedöms inte ha behov att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om bebyggelsen i området förändras eller utökas så att gemensamhetsanläggningen inte kan svara för områdets behov.</p>
27	Norra Tveten	<p>Området omfattar ca 40 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms som lågt. Vatten- och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet i området bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från enskilda avlopp bedöms till medel. Närmsta recipient är Lerån vilken mynnar i Anråse å. Slutlig recipient är Hake Fjord som är ett Natura 2000-område.</p> <p>Området bedöms inte ha behov att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om bebyggelsen i området förändras eller utökas.</p>
30	Norra Anrås	<p>Området omfattar ca 20 bostäder varav lite mer än hälften utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms till lågt. Hela området är anslutet till den allmänna VA-anläggningen via en gemensamhetsanläggning. Närmsta recipient är Anråse å och Hake Fjord.</p> <p>Området bedöms inte ha behov att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om bebyggelsen i området förändras eller utökas så att gemensamhetsanläggningen inte kan svara för områdets behov.</p>
33	Skotthed	<p>Området omfattar ca 70 bostäder varav de flesta används som permanentboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms till medel då en del nya fastigheter har bildats de senaste åren. Vatten- och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet i området bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från enskilda avlopp är bedömt till medel. Området ligger längre än 100 m från närmsta recipient som är Vulserödsbäcken (Anråse å) och Jörlandaån.</p> <p>Området bedöms inte ha behov att lösa VA-försörjning i ett större sammanhang. Detta kan dock förändras om bebyggelsen i området förändras eller utökas så att belastningen på recipienten ökar.</p>

38	Källsby Övra	<p>Området omfattar ca 20 bostäder varav lite mer än hälften utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms som medel. Hela området är anslutet till den allmänna anläggningen via en gemensamhetsanläggning.</p> <p>Området bör bevakas med avseende på gemensamhetsanläggningens möjlighet att tillgodose tillkommande anslutningar.</p>
----	---------------------	---

5.4 VA-utredningsområden

VA-utredningsområde		
Nr	Namn	Kommentar
7	Kolhättan/Klätten	<p>Området omfattar ca 25 bostäder varav ungefär hälften utgörs av permanentboende. Bebyggelsetrycket bedöms begränsas bl.a. av VA-situationen. Avloppshanteringen i området sker via en gemensamhetsanläggning för enskilt avlopp och det finns uppgifter om problem med både dricksvattenkvalitet och -kvantitet för en del av fastigheterna. Påverkan från enskilda avlopp på miljön bedöms till hög. Delar av området ligger inom 100 m från näringsbelastad recipient, Havsstensfjorden.</p> <p>Områdets VA-försörjning kan behöva lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt vatten och avlopp. Behov av och möjligheter för en allmän VA-försörjning ska utredas.</p>
14	Stora Askerön, Norr	<p>Området omfattar 55-60 bostäder varav nästan samtliga utgörs av fritidsboenden. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms som lågt och begränsas av gällande detaljplan. Inom området finns en gemensamhetsanläggning för enskilt avlopp för ca 30 fastigheter. För övriga tillgodoses vatten och spillvattenhanteringen i området på den enskilda fastigheten. Det finns uppgifter om kvalitetsproblem för dricksvattnet i området och påverkan från enskilda avlopp på miljön bedöms till hög. Närmsta recipient är Askeröfjorden vilken också är ett Natura 2000-område.</p> <p>Området har ett tydligt behov av förändrad VA-situation. Hur VA-försörjningen kan lösas behöver studeras vidare då området är beläget på en ö utanför kommunens västra kust utan anslutande ledningar för vatten och avlopp. Området har därför klassats som VA-utredningsområde.</p>

17	Grössbyn	<p>Området omfattar 35-40 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms som lågt. En del fastigheter är anslutna till allmän spillvattenanläggning och en del är anslutna till en enskild gemensamhetsanläggning för dricksvatten. För övriga tillgodoses vatten och spillvattenhanteringen på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet. Påverkan från enskilda avlopp på miljön bedöms till hög då området ligger i anslutning till ett vattenskyddsområde samt till en gemensam vattentäkt för ca 20 hushåll. Området har funnits med som ett saneringsområde enligt tidigare VA-saneringsplan men befintlig täkt har inte tillräcklig kapacitet för att försörja området med allmänt dricksvatten. Då alternativ täkt behöver utredas klassas området som ett VA-utredningsområde.</p> <p>Behov av och möjligheter för en allmän VA-försörjning ska utredas.</p>
19	Härgusseröd väster om väg 650	<p>Området omfattar ca 40 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms till lågt. Vatten och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan från enskilda avlopp på miljön bedöms till hög då området ligger delvis med avrinning till Stora Hällungen som är kommunal vattentäkt. Befintlig vattentäkt i Ucklum har inte tillräcklig kapacitet för att försörja området med allmänt dricksvatten. Då alternativ täkt behöver utredas klassas området som ett VA-utredningsområde.</p> <p>Behov av och möjligheter för en allmän VA-försörjning ska utredas.</p>
28	Saxeröd	<p>Området omfattar 40-45 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms som medel då en del nya fastigheter har bildats senaste åren. Det finns en gemensamhetsanläggning för enskilt avlopp i området. Vattenkvaliteten i området bedöms vara god men det finns indikationer på vattenbrist i området vilket behöver utredas vidare. Påverkan från enskilda avlopp på miljön bedöms till medel. Närmsta recipient är Anråse å som mynnar i Hake Fjord som är Natura 2000-område.</p> <p>Behovet av en förändrad VA-försörjning behöver utredas ytterligare då området ligger nära Anråse å.</p>

29	Bråland/Anrås öster om väg 160	<p>Området omfattar ca 180 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms som medel då en del nya fastigheter har bildats senaste åren. Inom området finns några bostäder anslutna till den allmänna VA-anläggningen via en gemensamhetsanläggning. För övriga tillgodoses vatten och spillvattenhanteringen i området på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet i området bedöms ha god kvalitet och tillräcklig mängd för att täcka områdets behov och påverkan från enskilda avlopp på miljön bedöms till medel. Närmsta recipient är Anråse å som mynnar i Hake Fjord som är Natura 2000-område. Området behöver delas upp i olika delar för att spegla de olika sammanhang som finns.</p> <p>Behovet av en förändrad VA-försörjning behöver utredas ytterligare då området ligger nära Anråse å samt innefattar ett stort antal bostäder.</p>
31	Kyrkeby	<p>Området omfattar ca 35 bostäder varav ungefär hälften utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsetryck bedöms till medel. Ungefär hälften av bostäderna är anslutna till den allmänna anläggningen via en gemensamhetsanläggning. För övriga tillgodoses vatten och spillvattenhanteringen i området på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet i området bedöms ha god kvalitet och tillräcklig mängd för att täcka områdets behov och påverkan från enskilda avlopp på miljön bedöms vara hög och området ligger i direkt anslutning till Hake Fjord och Natura 2000-område.</p> <p>Behov av och möjlighet för en förändrad VA-försörjning ska utredas med avseende på utsläpp till recipienten.</p>
42	Timmervik/ Sävelycke/ Baggehög	<p>Området omfattar ca 275–300 bostäder varav lite över hälften utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelseutveckling bedömt till medel. Det pågår ett planprogram för angränsande område i Kungälv kommun. Nästan hela området är anslutet till den allmänna VA-anläggningen via flera gemensamhetsanläggningar. För övriga tillgodoses vatten och spillvattenhanteringen på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet för övriga i området bedöms ha god kvalitet och tillräcklig mängd för att täcka områdets behov. Påverkan från enskilda avlopp på miljön är låg. Närmsta recipient är delvis Jörlandaån och delvis Hake Fjord.</p> <p>Behovet av en förändrad VA-försörjning behöver utredas ytterligare då området ligger i närhet till Hake Fjord samt innefattar ett stort antal bostäder.</p>

43	Stora Askerön	<p>Området omfattar ca 100-120 bostäder varav majoriteten utgörs av fritidsboenden. Nuvarande bebyggelsestryck bedöms till lågt och begränsas av jordbruksmark. Vatten- och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Det finns uppgifter om problem med dricksvattenkvalitet för en del av fastigheterna. Påverkan från enskilda avlopp på miljön bedöms till hög. Närmsta recipient är Askeröfjorden.</p> <p>Områdets VA-försörjning behöver lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt vatten och avlopp. Hur VA-försörjningen kan lösas behöver studeras vidare då området är beläget på en ö utan anslutande ledningar för vatten och avlopp. Området har därför klassats som VA-utredningsområde.</p>
----	----------------------	--

5.5 VA-utbyggnadsområden

VA-utbyggnadsområde		
Nr	Namn	Kommentar
18	Härgusseröd öster om väg 650	<p>Området omfattar ca 25 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentboende. Bebyggelsestrycket är bedömt till högt då det pågår utbyggnation av detaljplaner i närheten. Vatten- och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet i området har bristande kvalitet och otillräcklig mängd för att täcka områdets behov och påverkan på miljön bedöms till hög. Avrinning från området går delvis till vattenskyddsområde för den kommunal vattentäkten Stora Hällungen och delvis till Lerån som senare mynnar i Anråse å.</p> <p>Områdets VA-försörjning behöver lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt VA. Området har funnits med som ett saneringsområde enligt tidigare VA-saneringsplan. Befintlig täkt har kapacitet för att försörja den norra delen av området med allmänt dricksvatten. För de södra delarna behöver kompletterande vattenresurs i Ucklum utredas vidare. Detta medför en etappvis utbyggnad inom området.</p>

22	Norra Hallerna	<p>Området omfattar ca 45 bostäder varav ungefär hälften utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsestryck är bedömt till högt med antaget planprogram och planering för kommande detaljplaner. Vatten och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet i området bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan på miljön bedöms till hög. Närmsta recipient Hallernabäcken och Nösnäsbäcken, slutlig recipient Hake Fjord som är ett Natura 2000-område.</p> <p>Områdets VA-försörjning behöver lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt VA och VA-utbyggnad planeras i samband med exploatering av detaljplan i området.</p>
25	Spekeröd/ Kännestorp	<p>Området omfattar ca 35-40 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsestryck bedöms till högt med pågående detaljplaner. Vatten och spillvattenhanteringen i området tillgodoses på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet i området bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan på miljön bedöms till medel. De flesta fastigheter har sin avrinning mot Dyrtorpsbäcken som mynnar i Hake Fjord vilket är ett Natura 2000-område, medan några avrinner mot Anråse å.</p> <p>Områdets VA-försörjning behöver lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt VA och VA-utbyggnad planeras i samband med exploatering av detaljplan i området.</p>
32	Kvarnhöjden	<p>Området omfattar ca 35 bostäder varav lite mer än hälften utgörs av permanentboende. Nuvarande bebyggelsestryck bedömt till högt med pågående detaljplan. Delar av området är anslutna till allmänt VA. För övriga tillgodoses vatten och spillvattenhanteringen i området på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet i området bedöms ha god kvalitet och tillräcklig kapacitet och påverkan på miljön bedöms till hög. Området har mindre än 100 m till recipient som är näringsbelastad, mynnar i Natura 2000-område.</p> <p>Områdets VA-försörjning behöver lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt VA och VA-utbyggnad planeras i samband med exploatering av detaljplan i området. I området finns även en gemensamhetsanläggning som är ansluten till allmänt VA via avtal. Utbyggnad planeras i samband med exploatering av närliggande pågående detaljplan.</p>

36	Källsby och Källsnäs	<p>Området omfattar ca 90 bostäder varav lite mer än hälften utgörs av fritidsboende. Nuvarande bebyggelseutveckling bedöms till medel. Delar av området anslutna till allmänt VA. För övriga tillgodoses vatten och spillvattenhanteringen i området på den enskilda fastigheten. Dricksvattnet i området har bristande kvalitet och otillräcklig mängd för att täcka områdets behov och påverkan på miljön bedöms till hög. Delar av området har mindre än 100 m till recipient som är ett Natura 2000-område. Området har funnits med som ett saneringsområde enligt tidigare VA-saneringsplan.</p> <p>Områdets VA-försörjning och avloppshantering behöver lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt VA. Förutsätter stärkt vattenförsörjning genom ledning från Kungälvskommun.</p>
----	-----------------------------	--

5.6 Åtgärder för VA-planområden

Nedan beskrivs åtgärder för fortsatt arbete med VA-planområden uppdelade på övergripande och för respektive klassning av området. Hänvisning inom parentes motsvarar åtgärdens nummer i VA-handlingsplanen.

Övergripande

- Genomför årlig aktualisering av klassningen i VA-planområden och kommunicera eventuella förändringar till berörda delar av kommunens organisation (Å11)
- Ta fram rutiner åt berörda delar av kommunens organisation för att den ordinarie verksamheten ska beakta klassningen av VA-planområden (Å12)

Områden med enskilt VA

- Ta fram plan för tillsyn av enskilda avlopp samt fortsätta arbetet med inventering av dessa (Å36)

VA-utredningsområden

- Genomför fördjupade utredningar av de VA-utredningsområden som identifierats i Vattentjänstplanen (Å10)

VA-utbyggnadsområden

- Upprätta en 10-årsplan för VA-utbyggnad utifrån resultatet i Vattentjänstplanen (Å8)
- Utbyggnad till VA-planområdena ska planeras, utredas och projekteras, därtill ska behovet av verksamhetsområde för dagvatten klargöras (Å9)
- Ta fram kommunikationsmaterial till VA-utbyggnadsområden och informera berörda (Å13)

6. Skyfallsanalys

I föreliggande kapitel beskrivs resultatet från identifierade VA-anläggningar där risk för översvämning finns vid ett skyfall motsvarande ett 100-årsregn med en klimatfaktor på 1,4. I kapitlet beskrivs även förslag till åtgärder som kan vidtas för att bibehålla anläggningens funktion vid ett skyfall.

Identifierade anläggningar enligt ovan stycke har diskuterats på workshop gemensamt med Sweco och Stenungsunds kommun och med efterföljande platsbesök vid intressanta anläggningar. Vissa av de identifierade anläggningarna visade sig då förvaltas av annan part eller av andra anledningar ej vara aktuella. Diskussion om vissa anläggningar som påverkas av höga havsnivåer skedde och har noterats men ej ingått i dataanalysen. Arbetet resulterade i 37 stycken VA-anläggningar som ägs och förvaltas av VA-huvudmannen och där risk för översvämning finns vid skyfall. För sex av dessa behöver ingen åtgärd vidtas då påverkan bedöms vara liten eller att kommunen inte är huvudman för anläggningen.

6.1 Generella åtgärder

Funktionen i en VA-anläggning kan oftast upprätthållas så länge styr- och el inte står under vattenytan. Generella rekommendationer är att för varje anläggning klargöra de lägsta känsliga anläggningsdelarna till exempel styr- och elskåp och tillhörande komponenter som kan drabbas och slå ut driften av pumpstationen. Åtgärder som kan vidtas är till exempel täta dörrar, höja elkomponenter, valla in anläggningen (mobila eller stationära) om det är lämpligt och prioriterat samt anlägga avskärande diken om vattennivån är lägre och det går att avleda vattnet på ett bra sätt. För samtliga anläggningar och åtgärder rekommenderas ytterligare förstudie innan projektering av större åtgärd påbörjas.

Kommunens största reningsverk Strävilden har inte studerats närmare i denna analys eftersom översvämningsrisken har hanterats i samband med verkets tillståndsansökan. Några få dricksvattenanläggningar behöver studeras närmare till exempel för att anlägga avskärande diken i anslutning till anläggningen och höja el- och styrkomponenter i anläggningen.

Vid platsbesök på anläggningarna uppmärksammades att den externa elförsörjningen till anläggningarna i flera fall låg på en lägre nivå än den drabbade VA- anläggningen. Det innebär att även elförsörjningen som ligger utanför VA-huvudmannens rådighet behöver säkras vid händelse av ett skyfall. Dialog med elleverantören är en föreslagen åtgärd.

6.2 Avloppspumpstationer

Det är flest avloppspumpstationer som riskerar att drabbas av översvämning vid ett skyfall vilket är naturligt eftersom de ofta ligger lågt placerade i terrängen för att spillvatten ska kunna avledas dit via självfallsledning. Det är 8 pumpstationer där vattennivån kring stationen riskerar att bli ca 20-40 cm och som därmed riskerar att påverkas. Åtgärder som föreslås är främst att höja el- och styrkomponenter och anlägga avskärande diken. Det finns 10 avloppspumpstationer som riskerar att vattennivån blir högre än 40 cm kring pumpstationen och åtgärder behöver vidtas. Åtgärder som

föreslås förutom att höja el- och styrkomponenter är att installera bakvattenstopp för bräddledningar och invallning.

Prioritering av åtgärder bör utgå från parametrar som till exempel antal drabbade kunder och känslighet i recipienter eller vattentäcker som riskerar drabbas av nödavledning från pumpstationer.

6.3 Dagvattenpumpstationer

Det är 7 dagvattenpumpstationer som riskerar att drabbas av översvämningar vid skyfall. Flertal av dessa pumpar bort dagvatten från Gång- och cykeltunnlar under vägar. Även här behöver el- och styrskåp ses över så de inte riskerar att svämmas över. Mobila dräneringspumpar behövs för att tömma tunnlar om det blir problem med strömförsörjningen.

Prioritering av åtgärder bör utgå från parametrar till exempel nyttjandegrad av gång- och cykeltunnlar och konsekvenser om passagen inte kan nyttjas under den tiden översvämningen pågår. Påverkan på dessa tunnlar och konsekvenser för framkomligheten tas även med i kommunens övergripande arbete med skyfallsplanen.

7. Bedömning av betydande miljöpåverkan

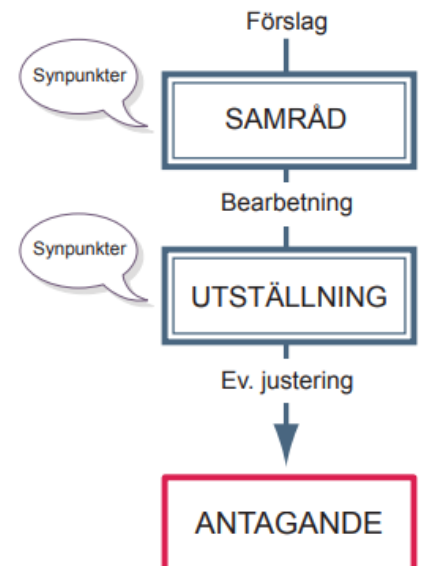
En undersökning gällande betydande miljöpåverkan har genomförts i enlighet med 6 kap. 6 § första stycket 1 miljöbalken. Genomförandet av vattentjänstplanen för Stenungsunds kommun kan utifrån denna inte antas medföra en betydande miljöpåverkan eftersom planens innehåll inte anger förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller i bilagan till miljöbedömningsförordningen (jfr 2 § 1-2 p miljöbedömningsförordningen). Planen anger inte heller förutsättningar för att bedriva verksamheter och åtgärder med hänsyn till hur de kan påverka miljön så att en betydande miljöpåverkan kan antas (jfr 4 § miljöbedömningsförordningen). Vid bedömningen har de kriterier som anges i 5 § miljöbedömningsförordningen beaktats, se bedömningen i bilaga 2.

Omständigheter som påverkar bedömningen av betydande miljöpåverkan är huvudsakligen påverkan från ytterligare utbyggnad av det allmänna verksamhetsområdet för VA. Vattentjänstplanen ger förutsättningar för utbyggnad till fem sådana områden under dess genomförandetid. En omständighet som skulle kunna tala för en betydande miljöpåverkan, enligt miljöbalken 6 kap 6 §, är att ett fåtal fastigheter inom utbyggnadsområdet Källsby/Källsnäs som är lokaliserat inom ett Natura 2000-område. Åtgärder inom detta område skulle därmed kunna kräva tillstånd enligt 7 kap 28a§ miljöbalken. Med anledning av att området redan är utbyggt med befintliga hus och tillhörande väg samt att bevarandeområdets syfte främst omfattar naturvärden i det omkringliggande havsområdet bedöms inte att genomförandet av vattentjänstplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan genom att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

En annan omständighet som skulle kunna tala för en betydande miljöpåverkan är att ytterligare grundvattenuttag behöver göras för att kunna försörja Ucklum med dricksvatten i samband med utökning av verksamhetsområdet. Dock är behovet av ytterligare uttag inte så stort att det bedöms innebära att en verksamhet som omfattas av 6 § miljöbedömningsförordningen eller i bilagan till miljöbedömningsförordningen kommer att bedrivas till följd av genomförandet av vattentjänstplanen. Planen anger inte lokalisering för en sådan framtida vattentäkt och anger därmed inte förutsättningarna för bedriva någon sådan verksamhet eller någon annan verksamhet som bedöms kunna påverka miljön på ett betydande sätt.

8. Samråd och antagande

Enligt lagen om allmänna vattentjänster ska Vattentjänstplanen samrådas med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen. De synpunkter som kommer fram under samrådet sammanställs, bedöms och kommenteras i en samrådsredogörelse. Utifrån synpunkterna görs sedan eventuella revideringar. Det reviderade förslaget ställs därefter ut under minst fyra veckor. Efter utställning och ytterligare eventuella revideringar antas vattentjänstplanen av kommunfullmäktige. Det är bara beslutet att anta planen som vinner laga kraft, normalt 3-4 veckor efter att beslutet kommunicerats. Innehållet i vattentjänstplanen blir därför aldrig juridiskt bindande.

Referenser

Regeringen. (01 2023). *Lag om allmänna vattentjänster*. Hämtat från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2006412-om-allmanna-vattentjanster_sfs-2006-412

Bilaga 1

Bedömningsmodell för VA-planområden

Manual för hantering av modellverktyget

Stenungsunds
kommun

Stenungsunds
kommun

Kontakt

Lisa Chohan Strömner

lisa.chohan-stromner@stenungsund.se

0303 73 28 83

stenungsund.se

Innehållsförteckning

Förord	4
1. Bedömning av behov av förändrad vattenförsörjning eller avloppshantering.....	5
1.1 Samhälle	6
1.2 Miljö (avloppssituationen).....	6
1.3 Hälsa (dricksvattensituationen).....	7
1.4 Befintliga vatten- och/eller avloppsföreningar	7
2. Bedömning av möjligheten för anslutning till allmänt VA	8
2.1 Avstånd till/från befintligt nät.....	9
2.2 Bebyggelsestruktur.....	9
2.3 Anläggningstekniska förutsättningar.....	10
2.4 Skyddsvärde	10

Förord

Manual för hantering av modellverktyget

Denna manual är ett hjälpmedel vid hantering av det modellverktyg som används för att bedöma vilket behov det finns av förändrad vattenförsörjning eller avloppshantering och möjlighet för anslutning till allmän VA-försörjning (via överföringsledning) i de områden i kommunen som utgör VA-planområden.

Manualen redovisar nedanstående moment. Tillvägagångssätt för avgränsning av VA planområden eller vilket underlag som behövs för att utföra bedömningarna redovisas inte här.

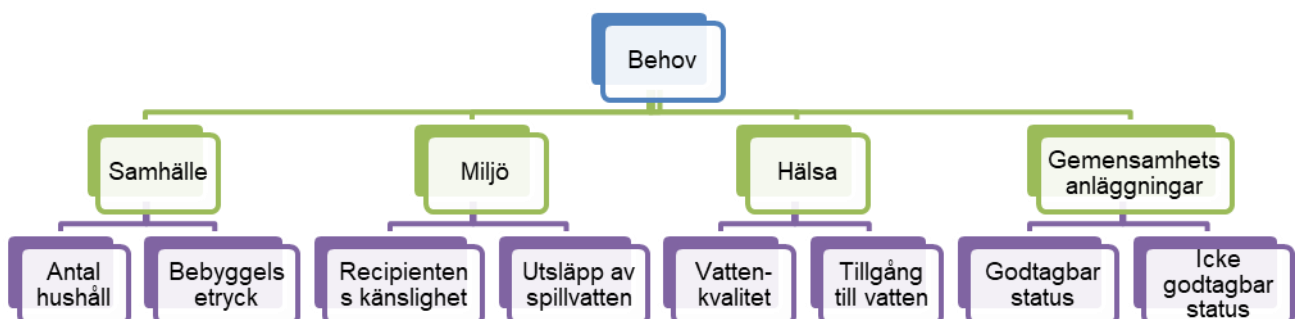
1. Bedömning av behov av förändrad VA-försörjning

De områden som utgör VA-planområden bedöms med avseende på flera kriterier som tillsammans bildar områdets ”behov av en förändrad vattenförsörjning eller avloppshantering”. Detta görs för att kommunen ska kunna se vilka områden som är mest angelägna att arbeta med. Det ger också en grund för prioritering av eventuell anslutning till allmän VA-försörjning eller andra förbättrande åtgärder. Bedömningen omfattar de bebyggelsegrupper som identifierats i GIS-analysen över fastigheter med enskild försörjning. I förarbetena till LAV ansågs 20–30 fastigheter utgöra lägsta nivån för samlad bebyggelse. Stenungsunds GIS-analys omfattar bebyggelsegrupper där 20 eller fler hus ligger med minst 150 meters avstånd till varandra.

De faktorer som bygger upp ”behovet” för en allmän VA-hantering är bebyggelsestruktur, hälsa och miljö. Ett av rekvisiten i 6 § LAV som reglerar ett kommunalt ansvar för att lösa VA-situationen i ett område är att området har en samlad bebyggelse som medför att VA-situationen behöver lösas i ett större sammanhang.

I bedömningen av områdets behov av en förändrad VA-situation ska särskild hänsyn tas till att förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. I de områden det finns en förening eller gemensam anläggning som svarar för områdets vattenförsörjning och/eller bortledande av spillvatten bedöms den befintliga anläggningens utbredning och status.

En annan faktor i behovskriteriet är områdets bebyggelsestryck och därmed på sikt förändrad VA-situation. Faktorn för miljö analyseras utifrån områdets nuvarande VA-lösning där utsläpp från avloppsanläggningar har en negativ påverkan samt om det finns risk för påverkan i en känslig recipient i området. I det sista rekvisitet, människors hälsa, bedöms områdets tillgång till dricksvatten med tillräcklig kvalitet och ett möjligt uttag som bedöms kunna tillgodose områdets behov.

1.1 Samhälle

Samhällsfaktorn är indelad i två kategorier, antalet hushåll och bebyggelsestryck. I förarbetet till lag (2016:412) om allmänna vattentjänster har man ansett att ett antal av 20–30 fastigheter kan tänkas utgöra ett antagbart minimum för att bebyggelsen ska anses som samlad. Bedömning av vad som kan utgöra samlad bebyggelse har inte förändrats med lagändringen i Lag (2022:1249) om ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. I denna analys har man därav satt detta intervall som en lägsta nivå för att ett område ska utgöra ett VA-planområde. Intervallerna ++ och +++ har satts efter spridningen av bostäder inom de olika VA-planområdena

Antalet hushåll anges i tre storleksklasser enligt nedan:

- +++ Området innefattar >50 hushåll
- ++ Området innefattar 31–50 hushåll
- + Området innefattar 20–30 hushåll

Parametern omvandlingstryck/bebyggelsestryck anges i tre storleksklasser enligt nedan:

- +++ Området har högt omvandlingstryck/bebyggelsestryck och omfattas av politiskt beslut, t.ex. fördjupad översiktsplan eller detaljplan.
- ++ Området har ett högt omvandlingstryck/bebyggelsestryck men omfattas ej av politiskt beslut.
- + Området har ej högt omvandlingstryck/bebyggelsestryck och omfattas ej av politiskt beslut.

1.2 Miljö (avloppssituationen)

Miljöfaktorn är indelad i två parametrar, utsläpp och recipient.

Parametern, utsläpp, tar hänsyn till den förorenande verksamheten/källan som här utgörs av avloppsanläggningar.

- +++ I området finns till stor del avloppsanläggningar som påverkar miljön negativt, eller området har inte de naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.
- ++ I området finns en mindre andel avloppsanläggningar som påverkar miljön negativt, eller området har delvis de naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.
- + I området finns ett mycket begränsat antal avloppsanläggningar som påverkar miljön negativt, eller området har de naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.

Parametern, recipient tar hänsyn till närheten till känslig recipient i tre nivåer:

- +++ Området ligger i direkt anslutning till skyddat område eller kommunal badplats, (inom 500 meter) eller inom fastställt/föreslaget vattenskyddsområde. Området ligger inom 100 meter från vattendrag eller sjö som är hårt belastat av näringsämnen. Avståndet baseras på risk för påverkan i områden som anses särskilt känsliga och riskerar att påverka människors hälsa negativt. Påverkan från avloppsvatten på vattendrag eller andra vattenförekomster är en miljörisk
- ++ Området ligger i direkt anslutning till vattenförekomst (inom 100 meter) som inte uppnår god ekologisk status p.g.a. övergödning, alternativt anses känslig.
- + Området ligger utanför ovan angivna områden.

1.3 Hälsa (dricksvattensituationen)

Hälsofaktorn är indelad i två parametrar, kvantitet och kvalitet.

Hälsofaktorn kvantitet tar hänsyn till huruvida tillgången på dricksvatten är tillräcklig eller inte.

- +++ I området finns otillräcklig kapacitet.
- ++ I området finns tidvis otillräcklig kapacitet eller begränsad mängd dricksvatten.
- + I området finns tillräcklig kapacitet.

Hälsofaktorn kvalitet beaktar de eventuella problem som kan vara förknippad med vattenkvaliteten. Bedömningen baseras delvis på platsens fysiska förhållanden så som ogynnsamma jordartsförhållanden, mindre tomter och lutning vilket skulle kunna bidra till en ökad risk för kontaminering av enskilda vattenbrunnar.

- +++ Allvarliga kvalitetsproblem förekommer i små delar av området eller mindre kvalitetsproblem i stora delar av området.
- ++ Allvarliga kvalitetsproblem förekommer i enstaka fall och mindre kvalitetsproblem i små delar av området.
- + Mindre allvarliga problem eller inga problem finns i området.

1.4 Befintliga vatten- och/eller avloppsföreningar

I Lag (2022:1249) om ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster tillkom ett nytt stycke i 6 § som anger att kommunen ska ta särskild hänsyn till möjligheten att uppnå syftet med bestämmelsen, det vill säga att tillgodose skyddet för människors hälsa eller miljön, genom enskilda va-anläggningar. Bedömningen i den här analysen tar sikte på att bedöma gemensamma anläggningars förutsättningar att lösa behovet. I bedömningen ses till anläggningens kapacitet och status för att bedöma anläggningens förutsättningar att tillgodose hela VA-planområdets behov av

vatten- och spillvatten. Enskilda anläggningar bedöms i punkt "miljö" och "hälsa" nedan i detta dokument.

- 3 Föreningen kan tillgodose områdets behov för vatten- och spillvatten
- 2 Föreningen kan tillgodose delar av områdets behov, antingen delar av området eller endast en vattentjänst.
- 1 Föreningen kan inte tillgodose områdets behov av vatten- och spillvatten.
- 0 Det finns ingen förening i området.

2. Bedömning av möjligheten för anslutning till allmänt VA

De faktorer som bygger upp "möjligheten" för ett område att anslutas till allmänt VA grundas på de huvudsakliga aspekter som i slutändan gör genomförandet mer eller mindre kostsamt. I det här fallet analyseras möjligheten för anslutning till allmänt VA via överföringsledning till den befintliga allmänna VA-anläggningen.

Om området är beläget i närheten av den allmänna anläggningen är av betydelse för bedömningen, så väl som avståndet mellan fastigheterna då det påverkar hur långt ifrån varandra förbindelsepunkten måste anläggas vilket påverkar kostnadstäckningen.

Möjligheten till utbyggnad påverkas även av områdets fysiska förutsättningar som jordartsförhållanden och höjdförhållanden då detta påverkar den allmänna anläggningens utformning om exempelvis behov av pumpning i området uppstår. Detta påverkar inte bara kostnad för utbyggnad utan även framtida drift- och underhållskostnader.

Områden som har så höga skyddsvärden att VA-utbyggnaden får ta en omväg innebär normalt att kostnaden eller det administrativa förarbetet ökar. Sådana förarbeten kan bland annat utgöras av markförhandlingar eller tillstånd- och dispensärenden.

Syftet med denna bedömning är inte att ta fram en kostnad för VA-anslutning av respektive område utan att visa bilden bakom kostnaden, dvs i vilka aspekter är möjligheten för VA anslutning god och var är möjligheterna mindre goda.

Den bild som skapas av möjlighetsbedömningen kan användas som en grund för kostnadsberäkning. I det skede där kostnaden beräknas beaktas också sådana aspekter som har att göra med hur fördelning av kostnad ska gå till och hur investeringar ska göras över tid. Detta beaktas inte vid bedömning av respektive områdes "inneboende" möjlighet för VA utbyggnad.

Med den möjlighet som är förknippad med VA-utbyggnad i olika områden, tillsammans med den del som utgör bedömning av behov, kan ett resonemang föras kring prioriteringsordning och takten för VA-utbyggnad. Förhoppningen är att det i resonemanget ska vara lätt för alla berörda att se bakgrunden till varför det är mer eller mindre dyrt att bygga ut VA och hur behovet inom olika områden skiljer sig åt.

2.1 Avstånd till/från befintligt nät

Denna faktor är avsedd att visa längden på nya, nödvändiga överföringsledningar till respektive område från närmsta möjliga anslutningspunkt i det befintliga ledningsnätet, varifrån dimension av spill- och dricksvattenledning är tillräcklig för områdets behov. Kriterier för bedömning av Avstånd till/från befintligt nät visas nedan.

- +++ Avståndet till närmaste anslutningspunkt på befintligt nät är mindre än 500 m
- ++ Avståndet till närmaste anslutningspunkt på befintligt nät är mellan 0,5 – 1,5 km
- + Avståndet till närmaste anslutningspunkt på befintligt nät är större än 1,5 km

2.2 Bebyggelsestruktur

Bebyggelsestrukturen inom ett område påverkar hur god kostnadstäckning VA-utbyggnad inom ett område kan uppnå. Bebyggelsestrukturen utgörs främst av de två delarna avstånd mellan tomter och storlek på tomter. Ju närmare varandra tomterna ligger och ju mindre de är desto bättre bedöms kostnadstäckningen vara, vilket är gynnsamt vid bedömning av möjlighet. Enligt uppgifter från kommunen anses medelstorleken på tomter uppgå till 2000 m². Modellen utgår därför från att det är den vanligaste tomtstorleken. Kriterier för bedömning av Bebyggelsestruktur visas nedan.

Avstånd mellan tomter

- +++ Tomterna gränsar till varandra och samma huvudledning kan försörja två husrader
- ++ Tomterna gränsar till varandra men en huvudledning kan bara försörja en husrad
- + Tomterna är glest belägna

Storlek på tomter

- +++ Medelstorlek tomt <2000 m²
- ++ Medelstorlek tomt 2000 – 3000 m²
- + Medelstorlek tomt >3000 m²

2.3 Anläggningstekniska förutsättningar

Jordartsförhållandena och förekomst av ytligt berg inom ett område påverkar kostnad för markarbeten. Kostnaden påverkas också av hur stabil marken är, dvs de geotekniska förutsättningar som finns, vilket styrs av jordarter, berg och höjdvariationer. Även höjdvariationerna inom området påverkar kostnaden för VA-utbyggnad. Kriterier för bedömning av Anläggningstekniska förutsättningar visas nedan.

- +++ Området bedöms ha goda geotekniska förutsättningar med gynnsamma jordartsförhållanden och/eller avloppsvatten bedöms kunna avledas till befintligt VA med självfall.
- ++ Området bedöms delvis ha goda geotekniska förutsättningar, delvis svåra geotekniska förutsättningar och/eller avloppsvatten kan delvis ledas till befintligt VA med självfall.
- + Området bedöms ha svåra geotekniska förutsättningar med ogynnsamma jordartsförhållanden eller berg i dagen och/eller avloppsvatten bedöms behöva pumpas till befintligt VA.

2.4 Skyddsvärde

De skyddsvärden som finns i kommunen kan påverka hur möjlig VA-anslutningen är till olika områden. Områden som har så höga skyddsvärden att VA-utbyggnaden får ta en omväg innebär normalt att kostnaden ökar. I områden som innehar höga skyddsvärden kan det krävas mer omfattande administrativt förarbete innan VA-utbyggnad kan ske. Sådana förarbeten kan bland annat utgöras av markförhandlingar eller tillstånd- och dispensärenden.

Kriterier för bedömning av Skyddsvärde visas nedan.

- +++ Det finns inga sådana skyddsvärden som påverkar önskad VA-utbyggnad.
- ++ Det finns sådana skyddsvärden inom området att VA-utbyggnaden behöver ta en viss omväg.
- + Det finns sådana skyddsvärden inom området att VA-utbyggnaden behöver ta en betydande omväg.

Bilaga 2

Undersökning av behov av strategisk miljöbedömning

Stenungsunds
kommun

Stenungsunds
kommun

Kontakt

Lisa Chohan Strömner

lisa.chohan-stromner@stenungsund.se

0303 73 28 83

www.stenungsund.se

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Sammanfattning av vattentjänstplanen.....	4
3. Processbeskrivning	5
4. Behov av strategisk miljöbedömning och undersökning	6
2.1. Steg 1 och 2 – Krav på miljöbedömningar för planer	6
2.2. Steg 3 – Natura 2000	6
2.3. Steg 4 och 5 – Bedömning av typ av plan och angivna förutsättningar.....	7
2.5. Steg 6 Undersökning om betydande miljöpåverkan kan antas	10
5. Beslut om betydande miljöpåverkan	14

1. Inledning

Parallellt med framtagandet av vattentjänstplanen behöver behovet av en strategisk miljöbedömning undersökas i enlighet med 6 kap miljöbalken (MB) och miljöbedömningsförordningen (2017:966). I detta dokument redovisas processen, relevanta lagtexter och resultatet av arbetet, där slutsatsen är att planen inte medför betydande miljöpåverkan och att en strategisk miljöbedömning därmed inte behöver genomföras.

2. Sammanfattning av vattentjänstplanen

Stenungsund kommuns vattentjänstplan innehåller i enlighet med Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) 6b och c§:

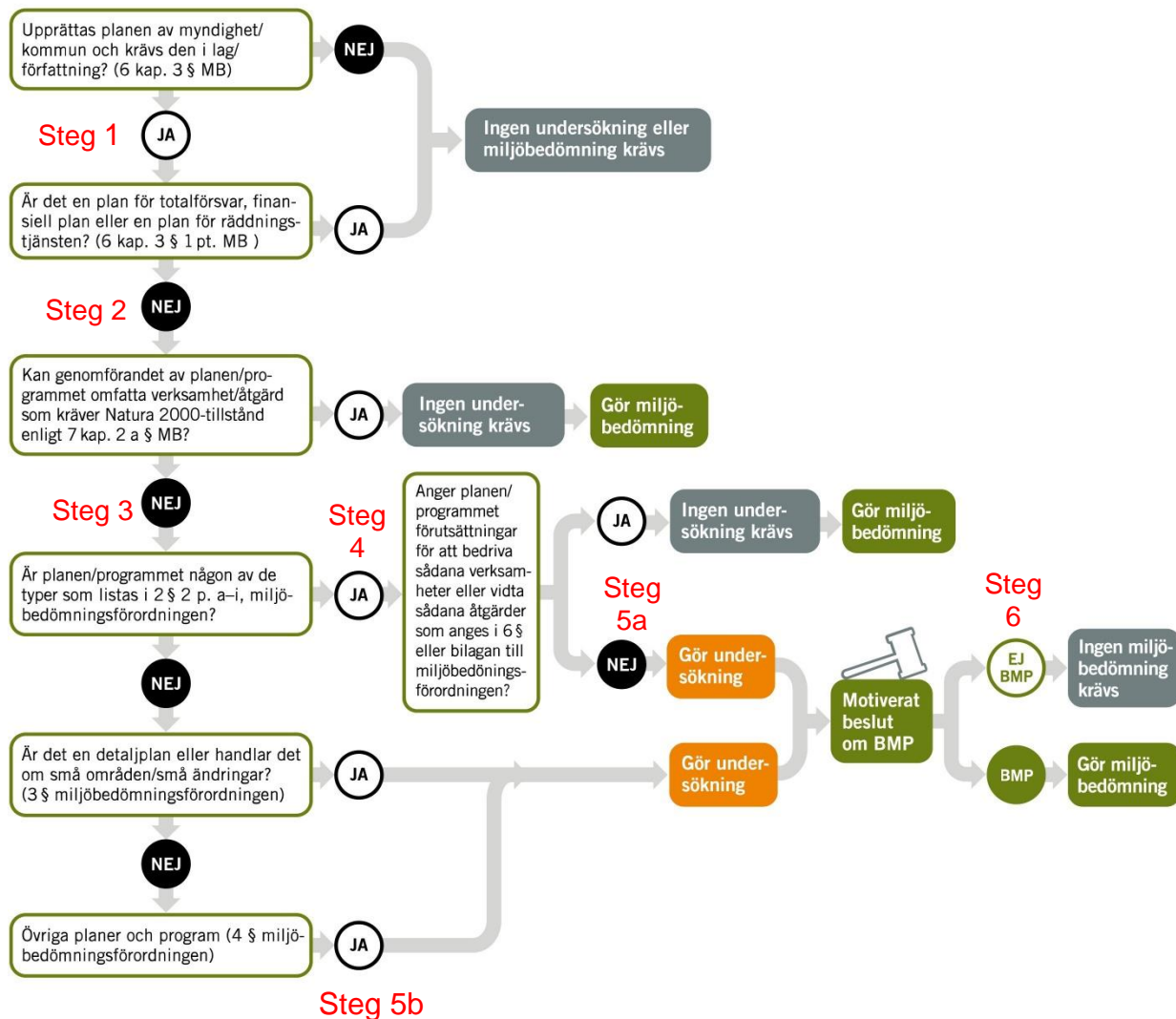
- VA-planområden kategoriserade som enskilt VA-område, VA-bevakningsområde, VA-utredningsområde eller VA-utbyggnadsområde,
- Kartläggning av påverkan och framtagande av åtgärdsförslag för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall
- Långsiktig planering för behov och åtgärder gällande förbättring av den allmänna VA-anläggningen
- Undersökning om vattentjänstplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan

Åtgärderna i vattentjänstplanen anger vad som behöver göras men fastslår inte hur, det vill säga den anger inga tekniska lösningar eller eventuella markanspråk. Det utreds vidare i respektive projekt.

3. Processbeskrivning

Figuren nedan är hämtad från Naturvårdsverkets handledning för strategisk miljöbedömning av planer och program. Strategisk miljöbedömning är processen att identifiera, beskriva och bedöma miljöeffekter vid arbete med och beslut om planer och program. I undersökningsprocessen identifieras det om genomförandet av vattentjänstplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan och därmed också om en miljökonsekvensbeskrivning behöver upprättas. Den röda numreringen i figuren representerar de bedömningar som gjorts och redovisas nedan i respektive steg.

STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING – behöver en undersökning göras?

Figur 1 Undersökning om en strategisk miljöbedömning behöver göras, Naturvårdsverket 2023-10-04

4. Behov av strategisk miljöbedömning och undersökning

Rubrikerna i detta stycke hänvisar till numreringarna i Figur 1.

2.1. Steg 1 och 2 – Krav på miljöbedömningar för planer

Första och andra steget innebär att ta reda på om vattentjänstplanen omfattas av lagkravet på när en strategisk bedömning ska utföras enligt 6 kap. 3 § Miljöbalken.

Strategiska miljöbedömningar för planer och program

3 § En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Skyldigheten gäller inte

1. planer och program som endast syftar till att tjäna totalförsvaret eller räddningstjänsten, och

2. finansiella eller budgetära planer och program.

Lag (2017:955).

Slutsats steg 1: JA, vattentjänstplanen faller under sådana planer som anges i 3 § för vilka en strategisk miljöbedömning ska göras om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vattentjänstplanen är reglerad i lagen om allmänna vattentjänster (LAV) och tas fram av kommunen.

Slutsats steg 2: NEJ, vattentjänstplanen omfattas inte av undantagen som anges i 3 §, dvs det är inte en plan för totalförsvaret, en finansiell plan eller en plan för räddningstjänsten.

2.2. Steg 3 – Natura 2000

Enligt 2 § i miljöbedömningsförordning nämns planer som ska eller inte ska antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om det i vattentjänstplanen beskrivs åtgärder som kräver tillstånd enligt 7 kap 28 a § i miljöbalken (Natura 2000) ska den alltid antas medföra betydande miljöpåverkan.

Planer och program som ska eller inte ska antas medföra en betydande miljöpåverkan

2 § En betydande miljöpåverkan ska antas enligt 6 kap. 3 § första stycket miljöbalken, om

1. genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken, eller

Slutsats steg 3: NEJ. Ett fåtal fastigheter inom ett VA-utbyggnadsområde (Källsby/Källsnäs) är lokaliserat inom ett Natura 2000-område. Åtgärder inom detta område skulle därmed kunna kräva tillstånd enligt 7 kap 28a§ miljöbalken. Med anledning av att området redan är utbyggt med befintliga hus och tillhörande väg samt att bevarandeområdets syfte främst omfattar naturvärden i det omkringliggande havsområdet bedöms inte att genomförandet av vattentjänstplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan genom att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

2.3. Steg 4 och 5 – Bedömning av typ av plan och angivna förutsättningar

I Steg 4 avgörs om vattentjänstplanen omfattar den typ av plan som listas i 2§ punkt 2 i Miljöbedömningsförordningen och i steg 5 görs bedömning över om vattentjänstplanen anger förutsättningar för att bedriva verksamheter eller åtgärder som anges i 6§ eller bilagan till miljöbedömningsförordningen.

Planer och program som ska eller inte ska antas medföra en betydande miljöpåverkan

2 § En betydande miljöpåverkan ska antas enligt 6 kap. 3 § första stycket miljöbalken, om

1. genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken, eller
2. planen, programmet eller ändringen anger förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till denna förordning och är
 - a) ett åtgärdsprogram enligt 5 kap. 8 § miljöbalken,
 - b) en avfallsplan enligt 15 kap. 41 § miljöbalken eller enligt 9 kap. 11 § avfallsförordningen (2020:614),
 - c) en översiktsplan enligt 3 kap. plan- och bygglagen (2010:900),
 - d) en regionplan enligt 7 kap. plan- och bygglagen,
 - e) en plan för tillförsel, distribution och användning av energi enligt lagen (1977:439) om kommunal energiplanering,
 - f) en länsplan enligt förordningen (1997:263) om länsplaner för regional transportinfrastruktur,
 - g) en havsplan enligt havsplaneringsförordningen (2015:400),
 - h) en plan för moderna miljövillkor enligt 11 kap. 28 § miljöbalken, eller
 - i) en annan plan eller ett annat program som avser jord- eller skogsbruk, fiske, energi, industri, transporter, regional utveckling, avfallshantering, vattenförvaltning, telekommunikationer, turism, fysisk planering eller markanvändning. Förordning (2020:694).

Slutsats steg 4: JA, vattentjänstplanen faller under de planer som tas upp under "i)" p.2. plan för fysisk planering eller markanvändning.

I 6 § miljöbedömningsförordningen (MBF) listas verksamheter som alltid kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. T.ex. listas verksamheter som är tillståndspliktiga enligt 28 kap. 1 eller 2 §§ miljöprövningsförordningen:

- större avloppsreningsverk som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar minst 2 000 personekvivalenter
- en avloppsreningsanläggning med en anslutning av 2 000 personer eller fler
- vattenöverledning av mer än fem procent av normal lågvattenmängd i något av de berörda områdena
- muddring i ett miljöriskområde

Vidare omfattas vissa sådana mer omfattande verksamheter som omfattas av krav på regeringens tillåtlighetsprövning. Av dessa är följande potentiellt aktuella (17 kap. 4 a § miljöbalken):

- 13. vattenregleringar varigenom ett vattenmagasin av minst 100 miljoner kubikmeter under året eller tio miljoner kubikmeter under veckan ska utnyttjas,
- 14. vattenöverledningar eller andra vattenbortledningar från vattendrag eller sjöar med en normal oreglerad lågvattenföring av minst tio kubikmeter i sekunden i bortledningspunkten eller utloppet, om därigenom en sådan mängd vatten tas i anspråk att vattenföringen understiger fyra femtedelar av den normala oreglerade lågvattenföringen,
- 15. grundvattentäkter för tillgodogörande av en större vattenmängd än 10 000 kubikmeter om dygnet, om inte minst nio tiondelar av det uttagna vattnet återförs till grundvattenmagasinet,
- 16. andra vattenregleringar, vattenöverledningar och vattenbortledningar än som har angetts förut, om verksamheten avser någon av sjöarna Väneren, Vättern, Mälaren, Hjälmaren, Storsjön i Jämtland eller Siljan och företaget kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag,

Nedan listas också de infrastrukturprojekt som anges i bilagan till miljöbedömningsförordningen:

10. Infrastrukturprojekt som avser
- a) anläggning av industriområden,
 - b) tätortsbebyggelse, inklusive byggande av shoppingcentrum och parkeringsplatser,
 - c) byggande av järnvägar, omlastningsstationer eller terminaler för kombinerad trafik,
 - d) anläggning av flygfält,
 - e) byggande av vägar, hamnar eller hamnanläggningar, inklusive fiskehamnar,
 - f) anläggning av inre vattenvägar eller anläggningar för reglering av vattenflöden,
 - g) dammar och andra fördämningar eller vattenmagasin för långvarigt bruk,
 - h) spårvägar, upphöjda eller underjordiska järnvägar, hängbanor eller liknande banor av speciell typ som endast eller i huvudsak används för passagerartransport,
 - i) byggande av rörledningar för gas eller olja,
 - j) anläggning av vattenledningar över långa avstånd,
 - k) kustanläggningar för att bekämpa erosion eller havsanläggningar i form av vallar, pিরer, vågbrytare eller andra anläggningar för skydd mot havet eller andra havsanläggningar varigenom kustlinjen kan ändras (andra verksamheter och åtgärder än sådana som avser underhåll eller återuppbyggnad av anläggningar),
 - l) system för utvinning av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning, eller
 - m) anläggningar för överledning av vatten mellan avrinningsområden.

Slutsats steg 5a: NEJ, planen anger inte förutsättningar för sådan verksamhet som anges i 6 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen.

Omständigheter som påverkar bedömningen av betydande miljöpåverkan är huvudsakligen påverkan från ytterligare utbyggnad av det allmänna verksamhetsområdet för VA. Vattentjänstplanen för Stenungsund ger övergripande förutsättningar för att utbyggnad bör ske till fem sådana områden under dess genomförandetid. Dessa områden är lokaliserade i nära anslutning till befintligt allmänt verksamhetsområde och befintliga avloppsrenings- och vattenverk bedöms ha tillräcklig kapacitet.

En annan omständighet som skulle kunna tala för en betydande miljöpåverkan är att ytterligare grundvattenuttag behöver göras för att kunna försörja Ucklum med dricksvatten i samband med utökning av verksamhetsområdet. Dock är behovet av ytterligare uttag inte så stort att det bedöms innebära att en verksamhet som **omfattas av 6 § miljöbedömningsförordningen eller i bilagan till miljöbedömningsförordningen kommer att bedrivas till följd av genomförandet av vattentjänstplanen. Planen anger inte heller lokalisering för en sådan framtida vattentäkt**

och anger därmed inte förutsättningarna för att bedriva någon sådan verksamhet eller någon annan verksamhet som bedöms kunna påverka miljön på ett betydande sätt.

Även om en Vattentjänstplan inte anses vara en sådan plan som omfattas av 2 § 2 p. MBF kan en sådan plan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt förutsättningarna som regleras i 4 § MBF:

4 § Planer och program som krävs i lag eller annan författning och som upprättas av en myndighet eller kommun samt ändringar i sådana planer och program ska, om de inte omfattas av 2 §, antas medföra en betydande miljöpåverkan endast om

1. planerna, programmen eller ändringarna anger förutsättningar för att bedriva verksamheter och åtgärder med hänsyn till hur de kan påverka miljön, och
2. en undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken visar att en sådan miljöpåverkan kan antas.

Slutsats steg 5b: JA, enligt tidigare bedömning omfattas denna vattentjänstplan inte av 2 § MBF. Eftersom planen krävs i lag, upprättas av en kommun samt anger förutsättningar för verksamheter/åtgärder som skulle kunna påverka miljön ska en bedömning göras enligt 4 § p 2 genomföras, vilket görs i steg 6 nedan.

2.5. Steg 6 Undersökning om betydande miljöpåverkan kan antas

För att utreda om planen antas medföra betydande miljöpåverkan görs en undersökning i enlighet med miljöbalken 6 kap 6 §.

6 § Undersökningen ska innebära att myndigheten eller kommunen

1. identifierar omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och
2. samråder i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, om myndigheten eller kommunen inte redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om sådana omständigheter som avses i första stycket 1. *Lag (2017:955).*

Om undersökningen visar att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver en miljökonsekvensbeskrivning (strategisk miljöbedömning) tas fram och antas parallellt med planen. Undersökningen ska generera ett beslutsunderlag men den bidrar samtidigt till kunskap som kan

vara användbar i det fortsatta arbetet med planen samt med miljöbedömningen i de fall en sådan ska göras. En viktig del av undersökningen är att ta reda på hur olika typer av miljöeffekter samspelar med varandra för att få en tydligare uppfattning om eventuell betydande miljöpåverkan.

Om undersökningen visar att planen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver ingen strategisk miljöbedömning tas fram.

Undersökningen har utgått ifrån 5 § miljöbedömningsförordningen där det tydliggörs vad undersökningen skall utgå ifrån vid bedömning av om planen eller programmets genomförande kan antas ge upphov till betydande miljöpåverkan.

Att undersöka om genomförandet av en plan eller ett program kan antas medföra en betydande miljöpåverkan

5 § Vid en undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken ska identifieringen av omständigheter som i det enskilda fallet talar för eller emot en betydande miljöpåverkan utgå ifrån

1. i vilken utsträckning planen, programmet eller ändringen
 - a) anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser,
 - b) har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför,
 - c) har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt, eller
 - d) har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen,
2. miljöproblem som är relevanta för planen, programmet eller ändringen,
3. de sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper,
4. i vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna,
5. miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper,
6. miljöeffekternas omfattning,
7. riskerna för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter,
8. det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljö kvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen, och
9. påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt.

En checklista har upprättats och använts som hjälp i arbetet med bedömningen för att tydliggöra vilka aspekter som särskilt har bedömts i undersökningen.

Tabell 1. Vid "ja" på följande 3 frågor innebär planen alltid en betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning krävs.

	Ja	Nej
Påverkar planen ett Natura 2000-område så att tillstånd krävs enligt MB 7 kap 28a §?		x
Anger planen/programmet förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen?		x
Innebär planens genomförande betydande miljöpåverkan? (Ställningstagande utifrån checklistan nedan)		x

Tabell 2. Checklista och redogörelse över vilka aspekter som särskilt har bedömts i undersökningen

Övergripande bedömningsområden	Negativ påverkan	Ingen/ Neutral påverkan	Positiv påverkan	Kommentar
Globala mål/Agenda 2030			x	Vattentjänstplanen ska bidra till att säkerställa kommunens vattentjänster, vilket bidrar till måluppfyllelse av: Mål 6, "rent vatten och sanitet för alla" Mål 11 "hållbara städer och samhällen" Mål 13 "Bekämpa klimatförändringarna" Mål 14 "Hav och marina resurser" Mål 15 "Ekosystem och biologisk mångfald"
Nationella miljömål		x		Vattentjänstplanen kan bidra till vissa förutsättningar att uppnå miljö kvalitetsnormerna genom minskad påverkan från enskild VA-försörjning på recipienter. Planen ger också förutsättningar för en mer robust och klimatanpassad VA-försörjning i och med risk- och åtgärdsanalys kring skyfallspåverkan. Vattentjänstplanen kan bidra till måluppfyllelse av: Ingen övergödning Hav i balans Grundvatten av god kvalitet
Regionala miljömål		x		Samma som för de nationella miljömålen
Översiktsplan		x		Ingen direkt påverkan i nuläget, men bebyggelseutveckling som kan påverka behovet av vattentjänster behöver bevakas i det fortsatta arbetet.
Riksintressen och skyddade områden		x		Ingen påtaglig påverkan på några riksintressen eller andra skyddade områden. Små delar av två utbyggnadsområden omfattas av riksintressen för natur- och/eller kulturmiljö.

Kulturmiljö		x		Inga exakta ledningsdragningar föreslås i planen, vilket gör att den direkta påverkan blir osäker. Det förekommer fornlämningar och kulturmiljöer inom flera VA-utbyggnadsområden. Dessa har dock inte sådan känslighet att de bedöms påverkas på ett betydande sätt vid ett genomförande av planen, t.ex enstaka gårdsmiljöer. Det förekommer inga riksintressen för kulturmiljö.
Naturmiljö		x		Ingen direkt påverkan. Inga exakta ledningsdragningar föreslås i planen.
Sociala värden och rekreation		x		Eventuell liten positiv påverkan på sociala värden genom att säkra vattentjänsterna som utgör en viktig grund för ett hållbart och robust samhälle. Påverkan bedöms dock vara liten och sekundär och kan därför anses vara försumbar.
Materiella värden		x		Ingen direkt påverkan men åtgärder till följd av planen kan skydda tekniska installationer (som har materiella värden) i den allmänna VA-anläggningen. Skyddet medför dock också en kostnad att upprätta. Så påverkan bedöms vara neutral.
Hälsa och säkerhet (människa och miljö)			x	Riskerna bedöms minska något genom att säkerställa vattentjänsterna med åtgärder för att minimera påverkan på VA-anläggningarna vid skyfall.
Ekosystemtjänster		x		Ingen direkt påverkan. Men, beroende på hur åtgärder genomförs/utformas, kan olika ekosystemtjänster bevaras, utvecklas eller försämrats
Vatten (yt- och grundvattenkvalitet)		x		Vattentjänstplanen bidrar till förutsättningar att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten genom åtgärder för att minska påverkan från enskild VA-försörjning på recipienter
Klimat (lokalt)		x		Ingen påverkan

Sammanfattningsvis görs bedömningen att vattentjänstplanen inte antas medföra en betydande miljöpåverkan eftersom planens innehåll inte anger förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller i bilagan till miljöbedömningsförordningen (jfr 2 § 1-2 p miljöbedömningsförordningen). Planen anger inte heller förutsättningar för att bedriva verksamheter och åtgärder med hänsyn till hur de kan påverka miljön så att en betydande miljöpåverkan kan antas (jfr 4 § miljöbedömningsförordningen). Vid bedömningen har de kriterier som anges i 5 § miljöbedömningsförordningen beaktats.

Kommunens övergripande ställningstagande om att planen inte antas medföra betydande miljöpåverkan redovisas i huvudhandlingen med denna bilaga som komplement och underlag till bedömningen.

5. Beslut om betydande miljöpåverkan

Efter genomförd undersökning ska kommunen besluta om genomförandet av vattentjänstplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte enligt 6 kap. 7 § i miljöbalken. Det ska framgå i beslutet vilka omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan.

Beslut i frågan om miljöpåverkan

7 § Myndigheten eller kommunen ska efter undersökningen i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Beslutet ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan.

Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten. *Lag (2017:955).*

8 § Beslutet om huruvida genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan får inte överklagas särskilt. *Lag (2017:955).*

För vattentjänstplanen fattas beslut som följer kommunens ställningstagande om att planen inte antas medföra betydande miljöpåverkan av kommunstyrelsen i samband med granskningen av vattentjänstplanen.

Slutgiltigt beslut gällande att planen inte antas medföra betydande miljöpåverkan fattas av kommunfullmäktige i samband med antagandet av planen, då detta ställningstagande kommer ligga som en bilaga till planen vid antagande.